

Jaarplan 2025 - 2026

IKC G.A. de Ridder BEILEN

Datum: 7 mei 2026

JAARPLAN 2025 - 2026	
School	IKC G.A. de Ridder
Datum	29-08-2025
Inleiding	<p>In dit jaarplan wordt beschreven welke ontwikkelpunten van ons IKC we in het schooljaar 2025-2026 centraal gaan stellen. Input van dit jaarplan wordt gegeven door het Koersplan 2022-2026 van Kitsprimair, het IKC-plan 2023-2027 en het jaarverslag van schooljaar 2024-2025.</p> <p>Naast de algemene gegevens en de kengetallen wordt in dit plan per ontwikkelpunt het actieplan uitgewerkt. Waar mogelijk/noodzakelijk wordt verwezen naar een bijlage. Waar nodig wordt verwezen naar documenten die op school zijn op te vragen.</p> <p>De voortgang van dit jaarplan wordt gedurende het schooljaar door het team en door de MR gemonitord.</p> <p>Albert Elken, directeur IKC G.A. de Ridder</p>

Speerpunten
1. We ontwikkelen een rijk wereldburgerschap-curriculum
2. Er is een IKC-visie ontwikkeld waarmee we richting kunnen geven aan de vormgeving en inrichting van het nieuw te bouwen IKC.
3. Er is een IKC-brede aanpak van gedrag op alle kinderen volgens de PBS-werkwijze.
4. In het IKC wordt in alle lagen in een professionele cultuur geïnspireerd samengewerkt.
5. De opbrengsten voor rekenen zijn schoolbreed naar een hoger niveau gebracht.
6. We oriënteren op de uitgangspunten van een Dynamische Schooldag

School & omgeving	
Formatieve inzet directie, Zorg en begeleiding leraren	Directie: 1,0 FTE IB (kwaliteitscoördinator): 1,4 FTE Leerkrachten: 15,8777
Groepen	Groepen: 1a (vogels), 1b (vissen), 1/2a (Kikkers), 1/2b (Vlinders), 3a, 3b, 4a, 4b, 5a, 5b, 6a, 6b, 7a, 7b, 8a, 8b
Functies [namen / taken]	<p>Directeur: Albert Elken. Taak: integrale eindverantwoordelijkheid voor het beleid en de kwaliteit van het IKC.</p> <p>IB: Lucas Tol. Taak: Verantwoordelijk voor de begeleiding en ondersteuning van leerkrachten in de groepen 3 t/m 8 m.b.t. de leerlingenzorg. IB: Ellen Oosting. Verantwoordelijk voor de begeleiding en ondersteuning van leerkrachten in de groepen 1 en 2 en de kinderopvang m.b.t. de leerlingenzorg.</p> <p>Onderbouwcoördinator (groep 1 en 2): Ella Stel. Taak: vertaling van het schoolbeleid naar de onderbouw en monitoring/initiëring van organisatorische zaken. Middenbouwcoördinator (groep 3,4 en 5): Monique de Jonge. Taak: vertaling van het schoolbeleid naar de onderbouw en monitoring/initiëring van organisatorische zaken. Bovenbouwcoördinator (groep 6,7 en 8): Karin Attinger. Taak: vertaling van het schoolbeleid naar de onderbouw en monitoring/initiëring van organisatorische zaken.</p> <p>Taal/leescoördinatoren: Renate Venema en Ellen Stokkers. Initiëren van beleid en organisatie, monitoren van de kwaliteit op het gebied van taal/lezen. Rekenoördinatoren: Ellen Oosting, Karin Attinger en Karin Kregel. Initiëren van beleid en organisatie, monitoren van de kwaliteit op het gebied van rekenen.</p> <p>Lifestylecoördinator: Judith Kremers. Taken: Lifestyleaanbod van Kitsprimair in school brengen. Verbinding en communicatie tussen bovenschoolse lifestyle-medewerkers en werkvloer onderhouden.</p>
Twee sterke kanten	<ul style="list-style-type: none"> sterke zorg en begeleiding betrokken leerkrachten
Twee zwakke kanten	<ul style="list-style-type: none"> twee locaties huisvesting verouderd
Twee kansen	<ul style="list-style-type: none"> IKC-vorming vertalen naar nieuwbouw samenwerking directe omgeving
Twee bedreigingen	<ul style="list-style-type: none"> Dreigend en toenemend personeelstekort concurrentiepositie door tijdelijke noodvoorziening i.v.m. nieuwbouw (verouderde huisvesting)
Opbrengsten [beleidsvoornemens]	Referentieniveau Rekenen (1S) naar niveau brengen passen bij populatie

Leerlingenaantallen per 1 oktober									
1	2	3	4	5	6	7	8		Totaal
52	32	42	41	43	42	41	47		340
Opmerkingen en consequenties n.a.v. de leerlingenaantallen:									

Kwantitatieve gegevens personeel	
Aantal medewerkers OP	30 (3 mannen en 27 vrouwen)
Aantal medewerkers OOP	1 (1 man en 0 vrouwen)
Aantal uitstromers	0
Aantal nieuwkomers	1
Aantal BHV-ers	8
Aantal geplande FG's	30
Aantal geplande BG's	0

Gekozen actiepunten naar aanleiding van het schoolplan			
	Thema	Actiepunt	Omvang
GD1	Contacten met ouders	Ouderbetrokkenheid op maat	groot
GD2	Speerpunt	We ontwikkelen een rijk wereldburgerschap-curriculum	groot
GD3	Speerpunt	Er is een IKC-visie ontwikkeld waarmee we richting kunnen geven aan de vormgeving en inrichting van het nieuw te bouwen IKC.	groot
GD4	Speerpunt	Er is een IKC-brede aanpak van gedrag op alle kinderen volgens de PBS-werkwijze.	groot
GD5	Speerpunt	De opbrengsten voor rekenen zijn schoolbreed naar een hoger niveau gebracht.	groot
GD6	Speerpunt	We oriënteren op de uitgangspunten van een Dynamische Schooldag	groot
KD1	Taalleesonderwijs	implementatie Staal 2	klein
KD2	Wetenschap en Technologie	Verstevigen van het Onderzoekend en Ontwerpend leren in ons aanbod.	klein

Uitwerking GD1: Ouderbetrokkenheid op maat	
Hoofdstuk / paragraaf	Contacten met ouders
Resultaatgebied	Zicht op ontwikkeling (PO 2.3)
Huidige situatie + aanleiding	Er zijn nu drie vaste momenten voor oudergesprekken: startgesprekken (begin schooljaar), rapportgesprek (februari) en rapportgesprek (juni, facultatief). Daarnaast worden ouders uitgenodigd wanneer de ontwikkeling van de kinderen daar aanleiding toe geeft, meestal ingegeven door zorg. Hierdoor ontstaat veel druk in korte periodes rondom de rapporten en daarbuiten gesprekken die altijd op "Zorgen over..." gericht zijn.
Gewenste situatie (doel)	Oudergesprekken vinden verspreid over het jaar plaats, waardoor: <ul style="list-style-type: none"> • ouders en leerkrachten samen afspraken maken over het moment en de frequentie van gesprekken. • De focus van de gesprekken meer op de ontwikkeling van het kind komt te liggen ipv op het rapport. • De leerkracht minder werkdruk in de rapportperiodes ervaart.
Activiteiten (hoe)	Overleggen plannen met leerkrachten van deelnemende groepen Ouderpanel organiseren rondom dit thema
Consequenties organisatie	Pilot in 3 groepen. Ouders informeren. Evaluatie organiseren
Consequenties scholing	geen
Betrokkenen (wie)	Leerkrachten groep 3b, 6a en 6b
Plan periode	
Eigenaar (wie)	Directie
Kosten	geen
Meetbaar resultaat	In juni is de evaluatie richtinggevend voor al dan niet IKC-breed uitrollen van deze vorm van Ouderbetrokkenheid op maat.
Evaluatie (wanneer) (hoe) (wie)	Continuproces met leerkrachten Tussenevaluatie: februari 2026, ouderpanel deelnemende pilotgroepen Eindevaluatie: juni 2026 middels ouderenquête
Borging (hoe)	De bevindingen worden gedeeld met team en MR.

Uitwerking GD2: We ontwikkelen een rijk wereldburgerschap-curriculum	
Werkgroep	PBS en Burgerschap
Hoofdstuk / paragraaf	Speerpunt
Gerelateerde actiepunten	<ul style="list-style-type: none"> • De school bereidt de leerlingen voor op het leven in de maatschappij • De schoolleiding beschrijft in haar beleid hoe zij rekening houdt met de wettelijke opdracht tot bevordering van burgerschap • De doorgaande lijn wereldburgerschap bevat concrete leerdoelen en is zichtbaar in de praktijk. De doelen die zijn geformuleerd worden gemonitord en geven inzicht in de ontwikkeling die kinderen doormaken.
Resultaatgebied	OR2
Huidige situatie + aanleiding	In ons onderwijs worden veel (les)activiteiten aangeboden die het wereldburgerschap bevorderen. Veel van deze activiteiten worden ad hoc aangeboden en missen de beredeneerde samenhang met het bovenliggende doel: wereldburgerschap.
Gewenste situatie (doel)	Aan het eind van het schooljaar hebben we per leerjaar op het domein Digitaal Samenleven (Bouwsteen 7) een doorgaande lijn beschreven.
Activiteiten (hoe)	5 Werkgroepbijeenkomsten
Consequenties organisatie	geen
Consequenties scholing	geen
Betrokkenen (wie)	werkgroep pbs en burgerschap, ib
Plan periode	
Eigenaar (wie)	Werkgroep PBS en Burgerschap
Omschrijving kosten	Inschatting van implementatie en begeleidingskosten
Meetbaar resultaat	Er is een borgingsdocument Beredeneerd aanbod Wereldburgerschap, domein Digitaal Samenleven vastgesteld.
Evaluatie (wanneer) (hoe) (wie)	juni 2026. In TV 9 wordt het beredeneerd aanbod Wereldburgerschap besproken en zo mogelijk vastgesteld.
Borging (hoe)	Borgingsdocument Beredeneerd aanbod Wereldburgerschap

Uitwerking GD3: Er is een IKC-visie ontwikkeld waarmee we richting kunnen geven aan de vormgeving en inrichting van het nieuw te bouwen IKC.	
Werkgroep	Nieuwbouw
Hoofdstuk / paragraaf	Speerpunt
Gerelateerde actiepunten	
Huidige situatie + aanleiding	De visie is in 2023-2024 herijkt. Deze herijkte visie heeft mede bijgedragen aan de totstandkoming van het Programma van Eisen voor de nieuwbouw. De Architect is inmiddels bekend en gaat nu een intensief traject in met de betrokkenen om, wederom o.a. op basis van visie, tot een definitief ontwerp te komen
Gewenste situatie (doel)	Een definitief ontwerp van het nieuwe IKC, waarin onze visie zichtbaar is en waar lokalen en functionele ruimtes dusdanig gesitueerd worden dat professionals elkaar gemakkelijk ontmoeten en kunnen samenwerken. De inrichting van het IKC en de directe omgeving (schoolplein) sluiten aan bij de uitgangspunten van de Dynamische schooldag.
Activiteiten (hoe)	5 of 6 bijeenkomsten met de de werkgroep Nieuwbouw en de Architect 5 of 6 bijeenkomsten van de projectgroep (directeur en facilitair manager Kitsprimair)
Consequenties organisatie	Terugkoppeling van werkgroep naar team organiseren
Consequenties scholing	geen
Betrokkenen (wie)	team, werkgroep nieuwbouw
Plan periode	
Eigenaar (wie)	Directeur, Werkgroep Nieuwbouw
Omschrijving kosten	geen
Meetbaar resultaat	De inrichting van het IKC en het ontwerp van de directe omgeving (schoolplein) sluiten, waar mogelijk, aan bij de uitgangspunten van de Dynamische schooldag en bij onze visie op leren
Evaluatie (wanneer) (hoe) (wie)	In juni 2026 zijn keuzes bepaald m.b.t. inrichting van het gebouw, zodat in het schooljaar 2026-2027 gericht tot aanschaf kan worden overgegaan (Inrichting leerpleinen, meubilair, kleuren, etc) In juni 2026 zijn in samenwerking met de architect en de collega's van IKC De Beatrixschool keuzes bepaald m.b.t. inrichting van het schoolplein.
Borging (hoe)	Inrichting school: De uitgangspunten voor inrichting van lokalen en leerpleinen staan beschreven ontwerp schoolplein: Definitief ontwerp Architect

Uitwerking GD4: Er is een IKC-brede aanpak van gedrag op alle kinderen volgens de PBS-werkwijze.	
Werkgroep	PBS en Burgerschap
Hoofdstuk / paragraaf	Speerpunt
Gerelateerde actiepunten	
Resultaatgebied	VS1 en VS 2
Huidige situatie + aanleiding	Wij werken volgens de aanpak van PBS. In het schooljaar 2025-2026 heeft het hele team een opfrisscholing gevolgd, is Kwink is aangeschaft als methode voor sociaal-emotionele ontwikkeling ter ondersteuning van de PBS-aanpak, en is het borgingsdocument geëvalueerd, aangepast en vastgesteld.
Gewenste situatie (doel)	<ul style="list-style-type: none"> • Elke medewerker weet het gedachtengoed van PBS volgens de gemaakte afspraken in het borgingsdocument in zijn/haar handelen zichtbaar te maken. • De gedragsverwachtingen van leerlingen zijn gevisualiseerd en zichtbaar in school.
Activiteiten (hoe)	Agenderen en evalueren op Teamvergadering door werkgroep PBS en Burgerschap
Consequenties organisatie	geen
Consequenties scholing	Nieuwe medewerkers scholen in de PBS-werkwijze en vaste medewerkers naar behoefte herscholen.
Betrokkenen (wie)	werkgroep pbs, ib, team
Plan periode	
Eigenaar (wie)	Werkgroep PBS + Burgerschap
Kosten	€ 2000 visualisering gedragsverwachtingen
Omschrijving kosten	Professioneel ontwerp Uitvoeringsmateriaal (lijsten, montage)
Meetbaar resultaat	Afspraken zijn zichtbaar in de school, zowel visueel als in het handelen van leerkrachten en het gedrag van kinderen.
Evaluatie (wanneer) (hoe) (wie)	januari 2026
Borging (hoe)	Afspraken zijn zichtbaar in de school, zowel visueel als in het handelen van leerkrachten en het gedrag van kinderen.

Voortgang	
Nathali Hoogeveen 23 maart 2026 16:00	Werkfase
<p>We hebben lijsten besteld om de kwinkslagen in de centrale hallen van de onderbouw-middenbouw en bovenbouw op te hangen. We hebben de kleurplaatjes van de ridders ingekleurd met Chatgpt. We gaan aan de slag met een kasteel met de kernwaarden.</p>	

Uitwerking GD5: De opbrengsten voor rekenen zijn schoolbreed naar een hoger niveau gebracht.	
Werkgroep	Rekencoördinatoren
Hoofdstuk / paragraaf	Speerpunt
Gerelateerde actiepunten	<ul style="list-style-type: none"> • De eindresultaten op het kernvak Rekenen voldoen aan de door de school gestelde norm(en) • schoolbreed meer aandacht het blijven onderhouden van automatiseren • De referentieniveaus voor rekenen zijn op het niveau dat bij de populatie past.
Resultaatgebied	OR 1 (onderwijsresultaten)
Huidige situatie + aanleiding	<p>Afgelopen jaren is er stevig ingezet op aanbod en aanpak Rekenen. Zo zijn we de methode Pluspunt Hybride gaan inzetten: digitaal voor de adaptiviteit, op papier voor inzicht van leerlingen en leerkrachten. Het automatiseren is geborgd door de Bareka-aanpak (rekenmuurtje) schoolbreed in te voeren. Daarnaast werkende sterkere rekenaars nu met Sprinters voor de nodige verrijking en bieden we de kinderen die in het groei-lab zitten (meer- en hoogbegaafdheid) nog meer uitdaging met Rekenen XL.</p> <p>De eerste bevindingen zijn positief, maar ook op lange termijn willen we de opbrengsten hoger hebben. Dit vraagt structurele en gerichte aandacht voor de kernvakken, waaronder Rekenen.</p>
Gewenste situatie (doel)	<p>In 2026 stroomt minstens 50% van de leerlingen van groep 8 uit op 1S-niveau.</p> <p>In alle leerjaren (3 t/m 8) worden de schoolnormen behaald.</p> <p>De gemaakte afspraken m.b.t. aanbod en aanpak zijn zichtbaar in de groepen.</p>
Activiteiten (hoe)	<p>halfjaarlijkse analyse van IEP-toetsen</p> <p>Drie keer per jaar houden we rekengesprekken met alle groepen onder leiding van Reco en IB: hoe flexibel om te gaan met methode in relatie tot onderwijsbehoeften van leerlingen en de aangeboden strategieën</p>
Consequenties organisatie	inplannen rekengesprekken
Consequenties scholing	geen
Betrokkenen (wie)	ib, reco's, team
Plan periode	
Eigenaar (wie)	Reco/IB
Meetbaar resultaat	<p>In de groepen 3 t/m 8 liggen de resultaten minimaal op de schoolnorm.</p> <p>In groep 8 haalt minstens 50% van de leerlingen het 1S-niveau op de doorstroomtoets</p>
Evaluatie (wanneer) (hoe) (wie)	In zorgvergadering, juni 2026, door IB, Reco's en team.

Borging (hoe)	<p>De standaard werkwijze voor het vakgebied Rekenen staat beschreven in het Onderwijsplan Rekenen.</p> <p>Voor ieder leerjaar staat beschreven waar en hoe het methodeaanbod wordt aangepast.</p>
---------------	--

Uitwerking GD6: We oriënteren op de uitgangspunten van een Dynamische Schooldag	
Werkgroep	Onderwijs in Ontwikkeling
Hoofdstuk / paragraaf	Speerpunt
Huidige situatie + aanleiding	We werken volgens een vrij traditioneel lesrooster, waarbij kinderen lang achter elkaar stilzitten. Zittende leeractiviteiten worden, afhankelijk van de leerkracht, afgewisseld met activiteiten bewegend Leren. Dit is niet structureel en niet verankerd in het schoolbeleid of de schoolafspraken.
Gewenste situatie (doel)	<p>Uitgangspunten Dynamische schooldag:</p> <p>Gedurende de gehele dag wordt bewegen en rust afgewisseld, waardoor kinderen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • meer plezier ervaren • meer bewegen • langer geconcentreerd blijven • betere leerresultaten behalen <p>We hebben ons met behulp van scholing verdiept in de uitgangspunten van een Dynamische Schooldag, waardoor we in staat zijn keuzes te maken: welke aspecten van de Dynamische schooldag willen wij in ons curriculum inbedden?</p>
Activiteiten (hoe)	<p>Scholing via Platform Dynamische schooldag</p> <ul style="list-style-type: none"> • Studiedag 24 september (hele dag) incl online bijeenkomst. • Studiedag 24 september (hele dag) incl online bijeenkomst (onderbouw) • Studiemiddag 20 januari incl online bijeenkomst • Studiemiddag 20 januari incl online bijeenkomst (onderbouw) • Studiemiddag 18 juni
Consequenties organisatie	Aanpassen lesrooster (mogelijk) inroosteren scholings- en overlegmomenten
Betrokkenen (wie)	Werkgroep O in O, gehele team,
Plan periode	
Eigenaar (wie)	werkgroep O in O
Kosten	Scholing € 9140. materialen € 3000.
Omschrijving kosten	zie boven
Meetbaar resultaat	Welbevinden kinderen minimaal op 7,5. Resultaten op kernvakken (referentieniveaus) boven de schoolnorm.
Evaluatie (wanneer) (hoe) (wie)	tussenevaluatie: juni 2026. eindevaluatie: juni 2027.
Borging (hoe)	Schoolbeleid en werkafspraken zijn vastgelegd in borgingsdocument. de afspraken zijn zichtbaar in de groepen en in het gebouw en/of plein.

Uitwerking KD1: implementatie Staal 2	
Werkgroep	Taalcoördinatoren (TACO)
Hoofdstuk / paragraaf	Taalleesonderwijs
Resultaatgebied	OP 1 (aanbod)
Gewenste situatie (doel)	In de groepen 3 t/m 8 wordt de methode Staal 2 ingezet als taal -en spellingsmethode. Bijzonder aandachtspunten hierbij: Integratie van de lessen Begrijpend Lezen en het benutten van de verbanden met de thema's van de zaakvakken.
Activiteiten (hoe)	Gesprekken taalcoördinatoren met leerkrachten Agenderen op Teamvergadering
Betrokkenen (wie)	TACO
Plan periode	
Eigenaar (wie)	Leerkrachten, TACO
Kosten	0

Uitwerking KD2: Verstevigen van het Onderzoekend en Ontwerpend leren in ons aanbod.	
Werkgroep	Wereld Oriëntatie
Hoofdstuk / paragraaf	Wetenschap en Technologie
Betrokkenen (wie)	team, werkgroep wo

Te volgen scholing				
Omschrijving	Wie	Wanneer	Aanbieder	Kosten
Dynamische schooldag	gehele team	24-09-2025, 20-01-2026, 18-06-2026	Platform Dynamische schooldag	€ 9140
Kwaliteitscoördinator	Ellen Oosting	continu	Bureau Meesterschap	€ 4295

Geplande zelfevaluaties			
Omschrijving	Wie	Wanneer	Kosten
Analyse tussentoetsen IEP	IB	februari 2026	geen
Analyse eindtoetsen IEP	IB	juni 2026	geen
Analyse Doorstroomtoets	IB	maart 2026	geen
Meten basiskwaliteit in Parnassys schoolkwaliteit	team	september 2025	geen
schooljaarverslag 2025-2026	Directie	juni 2026	geen

Geplande vragenlijsten			
Omschrijving	Wie	Wanneer	Kosten
Leerlingtevredenheidspelling	Directie	februari 2026	geen
Oudertevredenheidspelling	Directie	maart 2026	geen
Veiligheidsmonitor	Directie	oktober 2025	geen

Overige zaken	
Huisvesting	Met het oog op de nieuwbouw zal de focus verschuiven van het ontwerp naar de inrichting. De twee huidige tijdelijke locaties worden nog 2 jaar gebruikt (officiële planning). Dit vraagt bij investeringen om een goede afweging tussen noodzakelijk of wenselijk.
TSO-BSO	Met name de kinderopvang (waaronder dus BSO) heeft een flinke upgrade ondergaan nu op de Omloop zijn gehuisvest. Een goed moment voor een marketing offensief
Sponsoring	De school heeft geen activiteiten gepland waarbij sponsoring een rol speelt
MR	De MR heeft een vergaderschema opgesteld en komt komend jaar 7 x bijeen.

RYSE

Adviseurs in vastgoed
strategie | ontwikkeling | realisatie

PROGRAMMA VAN EISEN

IKC'S GA DE RIDDER EN CKC BEATRIX

INHOUD

1. INLEIDING

- 1.1 Aanleiding
- 1.2 Doelstelling
- 1.3 Werkwijze
- 1.4 Leeswijzer
- 1.5 Randvoorwaarden en uitgangspunten

2. PROJECTOMSCHRIJVING

- 2.1 Locatie
- 2.2 Gebouw
- 2.3 Gebruikers**

3. MISSIE EN VISIE

- 3.1 Visie op onderwijs: IKC GA De Ridder**
- 3.2 Visie op onderwijs: CKC BEATRIX**
- 3.3 Visie op gedeelde huisvesting: Kitsprimair en CKC**

4. ALGEMENE KWALITEITSEISEN

- 4.1 Flexibiliteit
- 4.2 Duurzaamheid
- 4.3 Energieverbruik**
- 4.4 Veiligheid
- 4.5 Toegankelijkheid**
- 4.6 Bereikbaarheid**
- 4.7 Beeldkwaliteit**
- 4.8 toekomstbestendigheid**
- 4.9 Exploitatie en onderhoud**
- 4.10 ICT**
- 4.11 Verkeersruimten**
- 4.12 Liftinstallatie**
- 4.13 Terrein en toegankelijkheid**

5. RUIMTELIJK-FUNCTIONELE EISEN

- 5.1 Ruimtelijk kader
- 5.2 Compartimentering en medegebruik
- 5.3 Ruimtelijk concept
- 5.4 Functioneel programma
- 5.5 Ruimtelijk programma

BIJLAGEN

1. INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In gemeente Midden-Drenthe, in de kern Beilen, staan enkele honderden meters bij elkaar vandaan twee integrale kindcentra, beide met fris modern onderwijs maar verouderde gebouwen. CKC Beatrix valt onder het bestuur van CKC Drenthe en biedt christelijk onderwijs aan circa 80 leerlingen in vier groepen, en daarnaast kinderopvang en BSO. IKC GA de Ridder valt onder het bestuur van Kitsprimair en biedt openbaar onderwijs aan circa 340 leerlingen in 16 groepen, en daarnaast kinderopvang en BSO.

Vanwege veroudering van de onderwijshuisvesting van beide scholen is gekozen voor nieuwbouw van één gebouw met twee integrale kindcentra (bestaande uit onderwijs en opvang) en een dubbele gymzaal. De nieuwbouw is voorzien op de huidige plek van de GA de Ridderschool. Partijen hebben afgesproken dat gemeente Midden Drenthe als bouwheer op zal treden.

De vervangende nieuwbouw voor IKC GA de Ridderschool en CKC Beatrix is opgenomen in het Integraal Huisvestingplan van de gemeente Midden Drenthe. Er is in 2023 een intentieovereenkomst opgesteld tussen de gemeente en de beide schoolbesturen, waarin de drie partijen vastleggen zich samen in te zetten voor de nieuwbouw.

De nieuwbouw vindt plaats op de bestaande locatie van IKC GA de Ridder, aan Het Spiek in Beilen. De locatie maakt onderdeel uit van het gebied Stroomdal, dat integraal wordt ontwikkeld voor onderwijs, sport en openbare ruimte.

Figuur 1 – Huidige plek van de GA de Ridderschool (links) en CKC Beatrix (rechts)

1.2 DOELSTELLING

Het voorliggende Ruimtelijk- en Functioneel Programma van Eisen (PvE) beschrijft de ruimtelijke en functionele eisen voor de toekomstige huisvesting. Het vormt de basis voor ontwerpende partijen om een ontwerp te kunnen maken dat is afgestemd op het beoogde gebruik. Het PvE dient tevens als toetsinstrument.

Aanvullend zal het Ruimtelijk- en Functioneel PvE worden uitgebreid met een Technisch Programma van Eisen, waarin de technische uitgangspunten voor het project worden beschreven.

1.3 WERKWIJZE

Het voorliggende Ruimtelijk- en Functioneel PvE is tot stand gekomen vanuit werksessies met de directeuren en de teams van de GA de Ridderschool en CKC Beatrix, zowel de school als de kinderopvang. Tijdens de werksessies werd o.a. de huidige en gewenste situatie verkend middels interactieve oefeningen. Op basis van deze informatie is een relatieschema opgesteld.

De volgorde van de workshops was als volgt:

- o Workshop 1: Samenwerking en hoofdopzet
- o Workshop 2: Relaties en bijzondere functies
- o Workshop 3: Clustering en functionaliteit
- o Workshop 4: Integratie en interieur

De uitkomst van elke werksessie is verwerkt tot bruikbare informatie voor het PvE. Daarna is dit geactualiseerd op basis van de meeste recente gegevens.

Figuur 2 – De gebruikers dachten creatief mee over wensen en eisen

Dit PvE is met grote zorgvuldigheid opgesteld en beoordeeld door de betrokkenen. Mochten er desondanks tegenstrijdigheden en/of onvolkomenheden in dit PvE zijn opgenomen, dan gelieve de opdrachtgever gemeente Midden Drenthe hiervan zo spoedig mogelijk op de hoogte stellen.

1.4 LEESWIJZER

In onderstaand schema wordt de inhoud van de hoofdstukken in dit document kort toegelicht.

HOOFDSTUK	TOELICHTING
1. Inleiding	De aanleiding, doelstelling en totstandkoming van het PvE.
2. Projectomschrijving	Een beschrijving van de algemene kaders en uitgangspunten.
3. Missie en visie	Een beschrijving van de visie op onderwijs, visie op samenwerking en visie op de toekomstige huisvesting.
4. Algemene kwaliteitseisen	Een beschrijving van de algemene eisen waaraan het gebouw moet voldoen.
5. Ruimtelijk-functioneel programma	Een beschrijving van de ruimtelijke uitgangspunten resulterend in een ruimtestaat en een beschrijving van de functionele uitgangspunten: gewenste functies, ruimtes en onderlinge relaties met behulp van een vlekkenplan.

1.5 RANDVOORWAARDEN EN UITGANGSPUNTEN

Het gebouw dient te voldoen aan alle relevante geldende wet- en regelgeving zoals:

- Het vigerende Bouwbesluit;
- De NEN-normen en NPR-richtijnen;
- Europese aanbestedingsregels;
- Arbeidsomstandighedenwet, Arbobesluit en Arboregelingen;
- Wet milieubeheer;
- Bestemmingsplan;
- Gemeentelijke verordening en eisen plaatselijke brandweer;
- Redelijke eisen van Welstand;
- Handboek Toegankelijkheid;
- Integrale Toegankelijkheid Standaard (ITS);
- Voorschriften energiebedrijf;
- Oplevering met V&G dossier;
- AI 15 Veilig werken op daken 7^e druk 2013;
- AI 16 Beveiliging van wand- en vloeropeningen 3^e druk 2006;
- Als meerdere werkgevers actief zijn op een bouwlocatie moet er een Veiligheids- & Gezondheidsplan (V&G-plan) zijn.

2. PROJECTOMSCHRIJVING

2.1 LOCATIE

Figuur 2 – De huidige vestiging van de GA de Ridderschool wordt gesloopt.

2.1.1 Bouwkavel

Het project wordt gerealiseerd in het Stroomdal in Beilen, en vormt onderdeel van het integrale project Stroomdal, waarbij naast de IKC's ook een sportaccommodatie wordt gebouwd, en de inrichting van het gebied wordt versterkt.

De kavel beslaat grotendeels de huidige kavel waarop de GA de Ridderschool staat, waarbij in de gebiedsvisie is voorzien dat eventueel een strook van de kavel aan de westzijde bestemd wordt voor een fiets- of looproute van de Torenlaan naar de Dierenweide. Deze ingreep wordt opgenomen als mogelijkheid bij het integrale ontwerpen van het gebied.

De kavel, zoals beschreven in de gebiedsvisie, heeft een lengte van ca. 118m en een breedte van ca. 65 m, waarmee de oppervlakte ca. 7.670 m² bedraagt. De exacte plaats en afmetingen van de kavel worden bepaald in het kader van het integrale gebiedsontwerp Stroomdal.

Ten zuiden van de kavel is beoogd een kiss-and-ride strook te realiseren ten behoeve van het nieuwe onderwijsgebouw, gekoppeld aan de parkeerplaatsen voor IKC's en zwembad.

en de bouwhoogte zijn onvoldoende voor het gevraagde programma. Er is voorzien dat hiervoor een procedure noodzakelijk is.

2.1.3 *Advies Stedenbouw*

De Gebiedsvisie vormt de basis voor de ontwikkeling van het gebouw, en hierin staan veel van de stedenbouwkundige randvoorwaarden al vastgelegd.

> verder nog op te vragen

2.1.4 *Buitenruimte*

Onafhankelijk van het ontwerp van het schoolplein kunnen de scholen profiteren van het groene Stroomdalgebied met looproutes langs en door het groen, de Dierenweide, zicht op groen en mogelijkheid tot sport en spel in het groen.

Het schoolplein wordt opgedeeld in verschillende zones, waarbij verschillende vormen van spel worden gefaciliteerd. De zones worden niet fysiek van elkaar afgesloten, maar met visuele en bij voorkeur natuurlijke elementen wordt het onderscheid tussen verschillende gebieden aangegeven. Beide scholen maken gebruik van alle verschillende zones op het speelplein, maar kunnen ook afspreken op bepaalde momenten specifieke zones te gebruiken. Elke kinderopvangorganisatie krijgt een eigen, omsloten schoolplein, conform regelgeving voor de kinderopvang.

2.1.5 *Verkeer en parkeren*

Verkeer en parkeren worden voor het gebied Stroomdal integraal ontworpen. Er is ruimte voor parkeerplaatsen tussen de IKC's en het zwembad, waarbij een voldoende aantal (n.t.b.) moet worden gereserveerd voor medewerkers van de IKC's. Voor het brengen en halen van kinderen is ruimte voor een kiss-and-ride zone waarvandaan de kinderen op een veilige manier naar de school kunnen lopen. Voor de kinderen die met de fiets komen is ruimte op het speelplein voor het stallen van fietsen.

Rondom de locatie wordt aandacht besteed aan veilige loop- en fietsroutes naar de IKC's toe vanuit de verschillende woonbuurten, deze vallen deels binnen het project Stroomdal en deels daarbuiten.

Ouders, kinderen en medewerkers worden gestimuleerd om zo veel mogelijk lopend of met de fiets naar de school/opvang te komen. Dit resulteert erin dat het gebouw van alle kanten zal worden benaderd door de gebruikers. Het gebouw, de buitenruimte en de (fiets)parkeerplaatsen dienen daarom alzijdig te worden opgenomen.

2.1.6 *Randvoorwaarden en uitgangspunten*

Het gebouw dient te voldoen aan alle relevante geldende wet- en regelgeving zoals:

- het vigerende Bouwbesluit;
- de NEN-normen en NPR-richtlijnen;
- wet milieubeheer;
- arbo-eisen;
- bestemmingsplan;
- de gemeentelijke verordening en eisen plaatselijke brandweer;
- redelijke eisen van Welstand;

- Stedenbouwkundige randvoorwaarden Hanzewijk noord.

En eventuele specifieke vereisten voortkomend uit o.a. de Wet op het Primair Onderwijs (WPO) en de Wet Kinderopvang voor de buitenschoolse opvang (BSO) alsmede beleidsregels van de gemeente Kampen.

2.2 GEBOUW

2.2.1 *Huidige situatie*

Op de locatie waar de nieuwe IKC's komen staat op dit moment het gebouw van IKC GA de Ridder. Dit gebouw zal gesloopt worden. De huidige gebouwen van de beide scholen en kinderopvangorganisaties voldoen niet meer aan de eisen van deze tijd.

2.2.2 *Ruimtelijke uitgangspunten en kaders*

De twee scholen en twee kinderopvangorganisaties in het gebouw hebben eigen delen van het gebouw. Daarnaast delen ze verschillende ruimtes, voor gelijktijdig of opeenvolgend gebruik, zoals de overleg ruimtes, conciërgeruimte, speellokaal, ontmoetingsruimte en speelplein. Bij veranderende leerlingenaantallen moet het mogelijk zijn dat scholen enkele van de eigen onderwijsruimtes uitwisselen.

De locatie van de scholen grenst aan alle zijden aan de openbare ruimte. In het noorden aan de Torenlaan, in het Oosten aan het Spiek, in het zuiden aan de parkeerplaats, en aan de westzijde staat een doorgang gepland van de Torenlaan naar de Dierenweide. Het gebouw is daarom alzijdig georiënteerd.

2.2.3 *Afstemmen ontwerpen in Stroomdal*

De ontwerpogave voor het project Stroomdal is integraal: De verschillende onderdelen, waarvan het gebouw voor de IKC's er één is, vormen samen met de bestaande gebouwen en buitenruimtes een aantrekkelijk en logisch geheel. De programma's van eisen voor het sportgebouw en het gebied, die samen met dit PvE zijn ontwikkeld, zijn daarom bijlagen bij dit PvE.

2.3 GEBRUIKERS

Het nieuwe gebouw zal plaats bieden aan IKC GA de Ridder en CKC Beatrix. Op dit moment zijn beide scholen nog gehuisvest op een eigen locatie. Beide scholen hebben reeds een kinderopvang op hun locatie gehuisvest. Beide opvang organisaties zullen in het nieuwe gebouw worden gehuisvest. Door het herhuisvesten van de twee scholen en de bijbehorende opvangorganisaties ontstaat er een gebouw met twee zelfstandige kindcentra onder één dak.

2.3.1 *IKC GA de Ridder*

IKC GA de Ridder is een openbaar integraal kindcentrum onder het bestuur van Kitsprimair.

2.3.2 *CKC Beatrix*

CKC Beatrix is een Christelijk integraal kindcentrum onder het bestuur van CKC.

2.3.3 Gebruikstijden

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van het beoogd aantal gebruikers en de gebruikstijden.

organisatie	medewerkers	leerlingen/ kinderen	gebruikstijden
IKC GA de Ridder	40	343	Van 7.30 uur tot 18.00 uur
CKC Beatrix	14	79	Van 7.30 uur tot 18.00 uur
Totaal	54	432	Van 7.30 uur tot 18.00 uur

Additioneel dient er rekening te worden gehouden met avondgebruik.

Beide IKC's hebben de wens om verbindingen te leggen en te onderhouden met bewoners en organisaties in de omgeving, o.a. door gebouw laagdrempelig te maken en ruimtes in het schoolgebouw aan te bieden voor activiteiten en organisaties, zoals (jeugd-)zorg, bibliotheek, verenigingen en taal- en muziekonderwijs. Hiervoor kan het gebouw (gedeeltelijk) worden opengesteld in avonduren en weekenden. Zo hebben de scholen een nadrukkelijke verbinding met de wijk.

3. MISSIE EN VISIE

3.1 VISIE OP ONDERWIJS: IKC GA DE RIDDER

3.1.1 *Missie*

IKC G.A. de Ridder is als een minimaatschappij, met kinderen en volwassenen die samen leren, samen werken en samen leven. Wij geloven in jouw mogelijkheden en die van alle kinderen. Wij koesteren je ambities, stimuleren je talenten. We helpen je de wereld te ontdekken. We bieden een breed aanbod dat echt bij jou past en leggen samen met jou een stevige basis voor je toekomst!

3.1.2 *Visie*

Vanuit onze overtuiging dat kinderen altijd in ontwikkeling zijn is ons aanbod breed en integraal. Bij alles wat we doen zijn we gericht op de ontwikkeling van kinderen, ouders en medewerkers. Wij bieden een uitdagende speel-leeromgeving. We werken samen met ouders en partners om een optimaal aanbod en kansen voor onze kinderen te bieden met als doel “haal het beste uit jezelf”. De professionals in ons integrale kindcentrum werken vanuit kennis, enthousiasme, samenwerking en één pedagogische visie.

3.1.3 *Kernwaarden*

Toegankelijk

Met een open en vriendelijk karakter, integer en direct. Met respect en in een gastvrije sfeer ontvangen wij elke dag het kind en de ouder.

Professioneel

Vanuit een integrale en deskundige samenwerking hebben wij een kindgerichte en vakbekwame werkwijze. We hechten grote waarde aan communicatie, zijn betrouwbaar en bieden een veilige plek voor kinderen, ouders en medewerkers.

Ontwikkeling

Vanuit betrokkenheid sluiten wij aan op de behoeftes van het kind en de ouder. We bieden ruimte om uitdagingen aan te gaan en moeilijkheden te overwinnen. We stimuleren zelfstandigheid, ontdekkend en onderzoekend leren. We leren ze vaardigheden aan die ze nodig hebben in hun verdere leven.

Veilig

We werken aan een veilig en positief klimaat op fysiek en emotioneel gebied waarbinnen elk kind zich optimaal kan ontwikkelen. Elk kind heeft recht op onvoorwaardelijke steun in de vorm van tijd, persoonlijke aandacht en betrokkenheid.

3.1.4 *Identiteit*

Gelijkwaardigheid

Op het IKC is iedereen welkom. Hoeveel we ook van elkaar verschillen, iedereen heeft recht op een gelijke behandeling, een gelijke stem en gelijke kansen. Iedereen is evenveel waard.

Vrijheid

Op het IKC kun je jezelf zijn en je eigen stem laten horen. Je leert zelfstandig en kritisch denken. Je neemt verantwoordelijkheid en houdt rekening met de vrijheid van de ander.

Ontmoeting

Op het IKC leren we van elkaars verschillen. We zijn nieuwsgierig naar het verhaal van de ander. We dragen zorg voor elkaar en voor onze omgeving. Op het IKC ontmoet je de hele wereld.

Waar verhalen samenkomen

Het IKC is de ontmoetingsplaats bij uitstek, de plek waar je nieuwe verhalen leert kennen en jouw eigen verhaal verder ontwikkelt, in relatie met anderen. Vanuit gelijkwaardigheid en vrijheid ontmoet je de ander en ontmoet je mensen met verhalen vanuit de hele wereld.

3.2 VISIE OP ONDERWIJS: CKC BEATRIX

3.2.1 Missie

We bieden onderwijs en opvang in één gebouw en werken met een vast team waarbinnen ieder z'n specialisaties heeft. Door goede samenwerking en een heldere visie en aanpak bieden we onze kinderen gedegen en modern onderwijs en opvang. Op kindcentrum Beatrix leer je dingen waar je echt wat aan hebt, nu en in de toekomst. Dat wil je niet missen!

3.2.2 Visie

Kindcentrum Beatrix is een kleinschalige, christelijke school met geïntegreerde kinderopvang waar geborgenheid en laagdrempeligheid belangrijk zijn:

Bij ons ben je welkom!

Ons onderwijs en onze opvang is gericht op de ontwikkeling van kinderen en personeel. We trekken hierin samen op: kind, ouders en kindcentrum:

We leren samen en met elkaar!

Naast kennis, leren we kinderen vaardigheden. Vaardigheden om zichzelf te uiten en te ontwikkelen als mens en vaardigheden om samen te werken en te creëren. We maken daarbij verschil in aanbod, aanpak, benadering en verwerking, want niemand is hetzelfde en leert op dezelfde manier:

Bij ons mag je jezelf zijn!

We focussen ons daarbij op de volgende punten:

- identiteit & pedagogische lijn
- kennis en vaardigheden
- aansluiten bij verschillen tussen kinderen
- samen

Christelijke identiteit

Voor het vertellen van de verhalen uit de Bijbel gebruiken we de methode "Kind op Maandag". Elke week komen meerdere (Bijbel)verhalen aan de orde. Verder leren we de kinderen christelijke liederen en wordt er in de groepen gebeden. Dit gebeurt onder

andere voor het eten. De dagen in de groepen worden ook gezamenlijk begonnen en afgesloten. Dat kan door gebed, een gedicht of een lied.

Binnen de opvang werken we niet met een vaste methode. We beginnen de dag met een gebed of lied en bidden voor het eten. Ook lezen we verhalen uit de Bijbel. We proberen verhalen te kiezen die passen bij de actuele thema's in de groep.

KiVa

KiVa is een preventief programma gericht op het versterken van de sociale veiligheid en het tegengaan van pesten op basisscholen. KiVa zet in op positieve groepsvorming en stimuleert de sociale vaardigheden en de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen. Daarmee wordt de sociale veiligheid en het pedagogisch klimaat op school verbeterd. Binnen KiVa ligt de nadruk op de groep als geheel en dus niet op specifieke individuen. Ons motto luidt dan ook: 'Samen maken wij er een fijn kindcentrum van!'

Jeelo

Jeelo staat voor 'Je eigen leeromgeving' en richt zich op een brede ontwikkeling en een breed aanbod van de kerndoelen van wereldoriëntatie. Een Jeelo-kindcentrum heeft als doel om alle kinderen meer te laten leren. Daarom staat niet alleen kennis centraal, maar worden kinderen daarnaast uitgedaagd om grenzen te verleggen door het leren van vaardigheden. Creativiteit, zowel digitaal als analoog, speelt hierin een belangrijke rol.

Aansluiten bij de verschillen tussen kinderen

Tijdens de instructie wordt goed gekeken naar wat het kind nodig heeft om de volgende stap te zetten. Er wordt op meerdere vlakken, zoals tempo of niveau, gedifferentieerd.

Samen

Samen wordt zichtbaar door met elkaar in gesprek te zijn en samen te werken. Zowel voor teamleden onderling als naar ouders. Dat doen we door oudergesprekken, maar er zijn ook mogelijkheden om mee te denken over het onderwijs en ontwikkelingen op het kindcentrum. Dat kan bijvoorbeeld door de klankbordgroep. Ook organiseren we maandelijks informele koffiemomenten.

3.3 VISIE OP GEDEELDE HUISVESTING: KITSPRIMAIR EN CKC

3.3.1 Visie op huisvesting – exterieur

Het nieuwe gebouw is onderdeel van het gebied Stroomdal en past goed op de locatie, met een architectuur die past in het dorp.

Het gebouw is open en gastvrij: het omarmt je, biedt ruimte voor inclusief onderwijs en straalt uit dat we samen met elkaar leren en werken. Bij het ontwerp van het gebouw en buitenruimte is aandacht voor de schaal van het kind, er is aandacht aan besteed

om sociaal veilig van de straat, naar het gebouw, naar de eigen leeromgeving te gaan. Het gebouw voelt vertrouwd en benaderbaar, voor alle bewoners van Beilen.

Het is ontworpen als één gebouw, zonder onderscheid naar de verschillende organisaties. Het heeft een herkenbare hoofdingang waar de namen en logo's van de verschillende organisaties zichtbaar zijn. Verder zijn er ingangen voor de verschillende leeftijdsgroepen, waarvan in ieder geval de ingang voor kinderopvang bijzonder herkenbaar is en passend bij de groep kinderen van 0 tot 4 jaar.

De buitenruimte is gedifferentieerd, met verharde pleingedeeltes en groene plekken, zodat zonder veel hekken toch verschillende delen herkenbaar zijn. Er is een vloeiende overgang tussen de schoolpleinen en het groene gebied van Stroomdal, zodat het vanzelfsprekend voelt om het gebied te verkennen en te gebruiken bij spel en les.

3.3.2 *Visie op huisvesting – Interieur*

De eigen identiteit van beide scholen ervaar je vooral aan de binnenzijde. Voor beide scholen is het belangrijk hun eigenheid goed tot uitdrukking te laten komen. De onderwijsvisie is hierin leidend. Het is belangrijk dat als iemand binnenkomt men weet welke kant hij op moet. Voor kinderen is het belangrijk dat zij zich veilig voelen en herkenning ervaren. De verbindende ruimtes zijn van de scholen gezamenlijk, en bieden gelegenheid tot ontmoeten en samenwerken. Aan die ruimte liggen meer gezamenlijke functies, zoals een bibliotheek en het speellokaal.

De begane grond en verdieping(en) worden zo met elkaar verbonden, dat het gebouw als een eenheid voelt en dat de drempel om naar de verdieping(en) te gaan laag is.

Eenheid in uitstraling wordt gezocht in materiaalgebruik. Richting de toekomst is het gebouw flexibel, dat betekent dat het gebouw uitbreidbaar moet zijn, en ook dat een deel van de onderwijsruimtes op den duur uitwisselbaar moeten zijn. De ontwerpuitdaging is om deze flexibiliteit zodanig vorm te geven zonder dat dit invloed heeft op de uitstraling.

3.3.3 *Visie op locatie*

Het gebied Stroomdal wordt integraal ontwikkeld, waarbij naast de school ook de sportfunctie een plek krijgt naast bestaande functies als het zwembad, de woningen van Woonservice en de Dierenweide. Onlangs zijn voor dit deelgebied stedenbouwkundige randvoorwaarden vastgesteld, in het document 'Gebiedsvisie Stroomdal'. Het ontwerp van de school en de pleinen gebeurt in samenhang met het gebiedsontwerp, het verkeersplan en de ontwikkeling van het park, waarbij veel aandacht is voor natuurinclusief en klimaatadaptief ontwerpen. Daaronder valt ook de looproute naar de gymzalen, die nabij het zwembad gepland staan. Een ontwerpuitdaging is het vormgeven van de pleinen en het organiseren van het halen en brengen en parkeren. Voor de scholen wordt halen en brengen vaak gecombineerd met spelen op het plein.

4. ALGEMENE KWALITEITSEISEN

4.1 FLEXIBILITEIT

Een investering in een gebouw is een investering die voor een langere periode gedaan wordt. Uitgangspunt hierbij is dat gebouwen minimaal 40 jaar of langer gebruikt worden. Desnoods voor een andere functie dan voor het onderwijs. In de praktijk blijkt overigens dat deze termijn vaak wordt overschreden en dat gebouwen tussentijds worden aangepast en gerenoveerd.

Het is dan ook belangrijk dat een schoolgebouw op zo'n manier wordt gebouwd dat het de mogelijkheid biedt om het gebouw aan veranderingen in het onderwijs en onderwijsconcepten aan te passen. Een voorbeeld is de digitalisering van het onderwijs. Bij de bouw van veel van de huidige schoolgebouwen was deze ontwikkeling niet voorzien.

Flexibiliteit als kader is op meerdere plaatsen in de Gebiedsvisie vastgelegd: "Herkenbare, duurzame en flexibele bebouwing voor de stevig verankerde kindcentra." "Gebieden en gebouwen worden multifunctioneel ontwikkeld en gebruikt." In de Intentieovereenkomst wordt ook verwezen naar deze gedeelde waarden en ambities zoals deze zijn vastgelegd in de Dromenvanger en in de Gebiedsvisie.

Opties voor ruimtelijke uitbreiding voor de toekomst moeten worden meegenomen. Concreet betekent dit dat geanticipeerd moet worden op uitbreidingsmogelijkheden van ca. 6-8 lokalen voor de locatie Stroomdal. Dit betekent dat de plattegrond van de school zodanig moet zijn dat de scholen eenvoudig uitgebreid kunnen worden zonder dat het geweld doet aan een logische indeling en gebruik. Daarnaast dient een uitbreiding op latere termijn geen extra hoge kosten met zich mee te brengen.

De bebouwing heeft een duidelijk gezicht naar de Torenlaan (en heeft een zekere allure), voegt zich in het park en geeft uitdrukking aan de verschillende functies in het gebouw. Het kleur- en materiaalgebruik is afgestemd op , of geïnspireerd op de omgeving.

De invulling en ruimtelijke uitstraling van de school en ook het sportgebouw worden verder uitgewerkt bij de stedenbouwkundige visie. Er wordt een beeldkwaliteitsplan opgesteld. Deze houdt rekening met de welstandsambitie uit de Welstandsnota en wordt opgesteld in samenhang met de hierboven genoemde ruimtelijke visie van de gekozen architect. Tijdens participatie momenten is duidelijk gebleken dat de inpassing en uitstraling van het gebouw voor de belanghebbenden erg belangrijk is.

4.2 DUURZAAMHEID

Dit begrip kent een aantal duidelijk te omschrijven aspecten. Aandachtspunten zijn: energiebeheer, CO2 reductie, gezondheid, circulariteit, materialen en bedrijven uit de regio. De Gebiedsvisie zegt hierover: “De nieuwe bebouwing wordt met oog voor duurzaamheid en multifunctionaliteit ontworpen. “

Het is de gedeelde ambitie van gemeente en schoolbesturen om gezonde onderwijsgebouwen te realiseren. Een goed onderwijsgebouw heeft een positief effect op het gedrag, welbevinden en leerproces van de leerlingen en leerkrachten die het gebouw dagelijks gebruiken. Het ambitieniveau voor de nieuwbouw is Frisse Scholen klasse B, voor alle thema's (energie, lucht, temperatuur, licht en geluid). Natuurinclusie op locatie is goed voor de gezondheid, net als het stimuleren van beweging.

De scholen streven ernaar zo circulair mogelijk te bouwen. Dit betekent ten minste dat de materialen in het gebouw gemakkelijk demonteerbaar dienen te zijn en elders hergebruikt kunnen worden. Daarnaast worden waar mogelijk hergebruikt materiaal in de nieuwbouw toegepast, en verder zo veel mogelijk biobased materialen uit hernieuwbare bronnen en duurzaam beheerde bossen. Voor het slopen van de GA de Ridderschool wordt een inventarisatie gemaakt van her te gebruiken materialen, en waar mogelijk vindt hergebruik plaats binnen het project Stroomdal. Dit is ten minste mogelijk bij de bouw van het openluchttheater.

4.3 ENERGIEVERBRUIK

Het gebouw voldoet aan de wettelijke minimumstandaarden op het gebied van energiezuinigheid, conform de actuele BENG eisen (bijna energieneutraal gebouw). Doelstelling is om het gebouw energieneutraal te realiseren, conform de ENG-eisen, en NOM-ready, wat wil zeggen dat door het upgraden van de installatie het gebouw op een later moment nul-op-de-meter gemaakt kan worden, waarbij het naast de gebouwgebonden energie ook de gebruikersenergie zelf op locatie opwekt. De haalbaarheid van dit uitgangspunt wordt in de voorlopig ontwerpfase nader onderzocht.

Het gebouw dient in ieder geval geëxploiteerd te kunnen worden binnen de bekostiging vanuit de materiële instandhouding. Hiervoor worden mogelijk aanvullende energiebesparende maatregelen toegepast.

Om het beschreven ambitieniveau te realiseren, is het noodzakelijk dat de gebouwschil op het niveau is van NOM, en dus bijzonder goed isolerend en luchtdicht. Daarbovenop wordt onder meer aanbevolen om energiegebruik te reduceren of duurzame systemen toe te passen, door bijvoorbeeld:

- Een compact gebouw te ontwerpen, zodat transmissieverliezen worden beperkt;
- Hoge isolatiewaarden toe te passen in gevels, glas, dak en vloeren, en verstandige glaspercentages, samenhangend met de oriëntatie;

- Gebruik te maken van passieve zonne-energie (zoninstraling in de winter, ventileren in de zomer), ook door oriëntatie van het gebouw en functies in het gebouw;
- Optimaal benutten van daglicht;
- Te streven naar een optimale integratie van gebouw en installatieontwerp;
- Gebouwinstallaties zoals verlichting en ventilatie vraaggestuurd te laten functioneren.

4.4 VEILIGHEID

Het gebouw is zodanig ontworpen dat (sociaal) onveilige situaties worden voorkomen. Kinderen en medewerkers moeten zich beschermd en geborgen voelen op school en kunnen gemakkelijk hun weg vinden. De sociale veiligheid, gezondheid en het welbevinden van de kinderen, bezoekers en de medewerkers zijn door passende maatregelen en voorzieningen gewaarborgd:

- Verkeersruimtes zijn voldoende breed om elkaar veilig te passeren;
- Er zijn er geen 'dode hoeken' in de gangen of gebouwdelen, waar niet of nauwelijks toezicht vanuit de kantoren of onderwijsruimten mogelijk is;
- Alle ruimten waar kinderen toegang tot hebben, inclusief toiletvoorportalen, zijn voorzien van een raam in of naast de deur, zodat toezicht mogelijk is;
- Open structuur met aandacht voor de verschillende zichtlijnen, heldere situering, buitenverlichting dan wel oriëntatieverlichting op het terrein, in stallingen en/of aan het gebouw;
- Positionering en detaillering van inrichtingselementen en installaties is zodanig dat deze geen verwondingen kunnen veroorzaken. Het gebouw voldoet aan de actuele opvattingen over veiligheid voor gebruik door kinderen, op alle in dit PvE beschreven gebieden;
- Deuren worden voorzien van vingerbeveiliging.
- Bij toepassing van een tribunetrap (zie: ontmoetingsruimte) die kinderen uitnodigt om op te gaan zitten dient een duidelijke strook op de trap te zijn gemarkeerd als looppad. Er is dan sprake van een zogenaamde luie trap;

De technische veiligheid, zoals inbraak- en brandveiligheid is nader uitgewerkt in het Technisch Programma van Eisen.

4.5 TOEGANKELIJKHEID

De toegankelijkheid tot het gebouw en van het terrein en diens vluchtmogelijkheden moeten zijn afgestemd op het aantal kinderen en medewerkers en dienen te voldoen aan de vigerende veiligheidseisen. De dimensionering van verkeersruimten moet zijn afgestemd op een vlotte afwikkeling van de leerling stromen en dient te voldoen aan de vigerende wet- en regelgeving. Vroegtijdige afstemming in de ontwerpfase met de brandweer is noodzakelijk.

De nieuwe huisvesting is een alzijdig gebouw en daarom vanaf verschillende kanten goed te betreden. De kinderopvang heeft minstens een eigen entree. Het gebouw heeft sub-entrees waar bij aankomst en vertrek en tijdens pauzes gebruik kan van worden gemaakt. Het gebouw dient toegankelijk en overzichtelijk te zijn:

- De entrees zijn duidelijk herkenbaar vanaf de openbare weg;
- Er is een duidelijke bewegwijzering naar de verschillende ruimten;
- Er zijn overzichtelijke verkeers- en zichtlijnen in het gebouw;
- Verkeersruimten waar grotere groepen gebruik van maken, zijn voldoende breed;
- Alle ruimten zijn toegankelijk voor mindervaliden. Het gebouw moet voldoen aan specifieke technische eisen, zodat benutting door gehandicapten mogelijk is.
- Niveauverschillen worden indien mogelijk voorkomen en onvermijdelijke niveauverschillen worden gemarkeerd (ook i.v.m. slechtzienden);
- Bij liften, toiletten, onderwijsruimten en kantoren dient rekening te worden gehouden met opstelruimten ten behoeve van wachtende personen, rolstoelgebruikers en kinderwagens/buggy's.

4.6 BEREIKBAARHEID

Het gebouw is (primair) goed bereikbaar voor voetgangers en fietsers. Het gebouw moet goed bereikbaar zijn voor mensen met een functiebeperking, leerlingenvervoer, hulpdiensten, ouders/verzorgers (met kinderwagens) en vrachtwagens (leveranciers). Bij het ontwerp dient rekening te worden gehouden met het veilig aanleveren van goederen zoals leermiddelen en materialen. Deze route mag de leerlingenverkeersstroom niet kruisen. Een achter- of zijingang heeft daarbij de voorkeur. Deze ingang is ook te gebruiken voor de vuilniswagen, zodat de afvalcontainer ook – uit het zicht – is te stallen.

4.7 BEELDKWALITEIT

Het gebouw heeft een open uitnodigende uitstraling en dient positief bij te dragen aan de uitstraling van de wijk. Het gebouw heeft een schaal en sfeer waarin gebruikers (met name kinderen) zich veilig en niet snel verloren voelen. Kleinschaligheid en geborgenheid zijn voor beide IKC's belangrijk. Dit uit zich binnen het gebouw, in de eigen gebieden van de scholen en de opvangen, en ook buiten in de opzet van de pleinen.

De opzet en inrichting van het gebouw sluiten aan bij de visie op onderwijs en opvang. Het kleur en materiaalgebruik ondersteunt de functies van de ruimten en oriëntatie in het gebouw. Looproutes in het gebouw zijn kort en duidelijk en zodanig dat gebruikers zich gemakkelijk kunnen oriënteren.

Voor het gebouw kan de gewenste uitstraling worden omschreven met de volgende kernwoorden: licht, open, geborgen, uitnodigend, overzichtelijk en natuurlijke materialen. De sfeer en ruimten moeten verbinding faciliteren tussen de gebruikers. Daarnaast is het ook belangrijk dat er veel verschillende hoeken en plekken zijn waar kinderen kunnen samenwerken en spelen. De functionaliteit en inzetbaarheid van ruimten staat bovenaan, waarbij de beeldkwaliteit dit dient te ondersteunen. Het behouden van een rustig beeld in de gangen is hierbij een belangrijk onderdeel.

4.8 TOEKOMSTBESTENDIGHEID

De inrichting van het gebouw is zodanig ontworpen dat het voldoende keuzemogelijkheden over laat voor toekomstig gebruik. Het gebouw moet veranderingen in de aan te bieden onderwijsdidactiek eenvoudig kunnen opvangen. Wat als de school in de toekomst het onderwijs anders gaat inrichten? Wat als de digitalisering van het onderwijs nog verder toeneemt? Hoe is het gebouw hier eenvoudig op aan te passen?

De toekomstbestendigheid en flexibiliteit van een gebouw worden voor een groot deel bepaald in de ontwerpfase. Om een zo toekomstbestendig mogelijk gebouw te creëren, gaat dit PvE uit van vier concepten in een gebouwonwerp, namelijk:

1. Ruimtelijk / constructief concept (levensduur > 40 jaren);
2. Installatietechnisch / facilitair concept (levensduur 10 – 15 jaren);
3. Indelingsconcept (levensduur 5 – 7 jaren);
4. Inrichtingsconcept (dagelijks te wijzigen).

Daarnaast dienen enkele ruimtes uitwisselbaar te zijn tussen de twee scholen, zodat eventuele fluctuaties in leerlingaantallen in de toekomst opgevangen kunnen worden.

4.9 EXPLOITATIE EN ONDERHOUD

Het gebouw dient onderhoudsarm te worden ontworpen. Vereist is een gebouw dat exploitabel is binnen de vergoeding voor materiële instandhouding die de school ontvangt. De ontwerpende partijen dienen per fase een investerings- en exploitatieberekening te verstrekken, op basis waarvan dit kan worden gecontroleerd.

4.9.1 Schoonmaakonderhoud

Eenvoudig en goedkoop (schoonmaak)onderhoud van zowel de binnen- als de buitenzijde van het gebouw dient als leidraad te worden gehanteerd tijdens het ontwerp. Ten behoeve van glas- en gevelreiniging moeten werkmethodes gekozen en toegepast worden die zijn afgestemd op de omgeving- en gebouwkenmerken van het ontwerp. De afwerkingen en constructiedetails van de gebruiksruidten moeten het reinigen op eenvoudige en grondige wijze mogelijk maken. Hier vloeien de volgende eisen aan de constructie(onder)delen uit voort:

- Wanden worden in het algemeen glad en vlak afgewerkt;
- Hoge plinten;
- Uit- en inspringende hoeken in binnenwanden moeten zoveel mogelijk worden vermeden;
- Kozijnen moeten slechts van de technisch noodzakelijke sponningen zijn voorzien;
- De aansluiting van steenachtige vloeren en wanden moet bij voorkeur zijn afgerond (holle hoek);
- Vloer- en wandafwerkingen (in overeenstemming met het materiaal) moeten wasbaar en stofvrij zijn, dat wil zeggen: reinigbaar met water, waaraan een huishoudelijk reinigingsmiddel is toegevoegd, bij een zoveel mogelijk beperkte opnamemogelijkheid en/of afgifte van stof;
- De plafondafwerking moet eenvoudig vochtig afneembaar zijn;
- Afval moet gescheiden en goed toegankelijk opgeslagen worden;

- De losse en eventueel vaste inrichting van een ruimte moet bestand zijn tegen eenzelfde wijze van reiniging als voor de afwerking van de desbetreffende ruimte is vereist.

4.9.2 *Bouwkundig onderhoud*

Er moet gestreefd worden naar standaardisatie van onderdelen en detaillering, waarbij zoveel mogelijk gebruik moet worden gemaakt van in de handel zijnde standaardonderdelen en materialen. Materialen moeten eenvoudig demontabel en uitwisselbaar zijn, ook in het kader van circulariteit (zie daarvoor ook paragraaf '4.1 Ambitieniveau'). Door toepassing van onderhoudsarme materialen voor gevels, kozijnen en dakafwerking moet de onderhoudsinterval zoveel mogelijk worden verlengd en de onderhoudsuitvoering worden beperkt. Daken moeten worden voorzien van veiligheidsvoorzieningen (dak(rand)beveiliging) voor het plegen van (kortstondig) onderhoud en dienen te voldoen aan het Keurmerk Veilig Dak.

4.9.3 *Onderhoud installaties*

Bij het ontwerpen en aanpassen van de werktuigkundige installaties moet rekening worden gehouden met de duurzaamheid en de corrosiebestendigheid van de installaties. Doelmatig en economisch onderhoud (onderhoudsarme uitvoering) moet mogelijk zijn. Hiertoe moeten de technische ruimten, opstellingen van technische apparaten, schachten en dergelijke zodanig zijn geprojecteerd, dat deze goed bereikbaar zijn voor het uitvoeren van onderhoud en inspecties. Tevens moet er voldoende (droge) ruimte beschikbaar zijn om de installaties te kunnen bedienen en onderhouden, waarbij onderdelen eenvoudig uitgewisseld kunnen worden. Kabel- en leidingzones moeten goed bereikbaar zijn voor aanpassing en onderhoud.

Alle installatieonderdelen moeten, zoveel als mogelijk, van een standaardtype zijn en moeten gedurende een periode van minimaal 10 jaar na oplevering tegen een normale marktprijs en met korte levertijd te verkrijgen zijn.

In verband met de mogelijkheid van latere aanpassingen van inrichting en uitrustingen van gebruiksruidten moeten centrale installatieonderdelen blijvend goed bereikbaar en toegankelijk zijn. Bij het installatieontwerp moet ook rekening gehouden worden met mogelijke toekomstige uitbreiding van het gebouw, waarvoor het opschalen van de installatiecapaciteit noodzakelijk zal zijn.

4.10 ICT

In alle ruimtes zijn de nodige aansluitingen opgenomen voor ICT-voorzieningen voor onderwijs. Alle ruimtes beschikken over een fysieke data-aansluiting, en in het hele gebouw is goede Wifi-dekking. Nadere ICT-eisen voor het gebouw staan omschreven in het Technisch Programma van Eisen.

4.11 VERKEERSRUIMTEN

Om een optimaal gebruik van de beschikbare oppervlakte na te streven, moeten de verkeersruimten zoveel mogelijk worden beperkt en worden geïntegreerd in de

functionele (onderwijs)ruimten. Aandachtspunt zijn de grote leerlingenstromen bij de start en het eind van de schooldag. De verkeersruimtes dienen hiervoor voldoende ruimte te bieden, zodat iedereen zich op een veilige manier door het gebouw kan verplaatsen. Ook aandacht voor ouders met kinderwagens in verkeersruimte bij opvang.

4.12 LIFTINSTALLATIE

Bij toepassing van verschillende vloerniveaus zijn deze voor alle kinderen, medewerkers en bezoekers toegankelijk, hiertoe dient een lift te worden gerealiseerd. De lift heeft voldoende opstelruimte voor rolstoelgebruikers.

4.13 TERREIN EN TOEGANKELIJKHEID

Het buitenterrein van de school bevindt zich in beginsel niet in openbaar toegankelijk gebied en is dus afscheidbaar. Na schooltijd zal het buitenterrein worden gebruikt door de BSO. In weekenden en na sluitingstijd van de BSO is het speelplein toegankelijk voor de buurt. Soort en afscheiding dienen afgestemd te zijn op het open en groene karakter van de school en het buitenterrein.

5. RUIMTELIJK-FUNCTIONELE EISEN

5.1 RUIMTELIJK KADER

De kaders voor de beschikking worden gevormd door de Wet op Primair Onderwijs (WPO) en het Integraal Huisvestingsplan van de gemeente Midden Drenthe. Voor de opvang gelden afspraken tussen de gemeente en de opvangorganisaties op basis van een ruimtevraag door de opvangorganisaties. Voor het schoolgebouw geldt het volgende ruimtelijk kader:

Functie	Oppervlakte BVO	Waarvan in eigen ruimte	Waarvan in gezamenlijk ruimte
GA de Ridderschool (343 leerlingen)	2.015 m ²	1.591 m ²	424 m ² (%)
Kitsprimair Kinderopvang	335 m ²	335 m ²	0 m ²
CKC Beatrix (79 leerlingen)	687 m ²	497 m ²	190 m ² (%)
CKC Beatrix kinderopvang	237 m ²	237 m ²	0 m ²
Totaal	3.275 m²	2.660 m²	614 m²

Verdere uitwerking is te vinden in de ruimtestaat (Bijlage 1)

5.2 COMPARTIMENTERING EN MEDEGEBRUIK

Gebouwcompartimentering in enkele afzonderlijk van elkaar te gebruiken gebouwdelen maakt het gebouw beheersbaar en in de exploitatie betaalbaar. In basis is de volgende gebouwcompartimentering gewenst:

- Ontmoetingsruimte, speellokaal;
- Kluslokaal, kooklokaal, spreekruimtes, kantoorruimtes;
- Groepsruimtes en leerpleinen GA de Ridder, onderbouw en bovenbouw;
- Groepsruimtes en leerpleinen CKC Beatrix;
- Kinderopvang.

Het ontwerp is zodanig dat ruimtes in het gebouw eenvoudig af te sluiten zijn.

- Buitenruimtes.

Het functioneel programma wordt in deze paragraaf per ruimte toegelicht.

5.4.1 *Gemeenschappelijke ruimtes*

De gemeenschappelijke ruimtes zijn voor alle gebruikers van het gebouw toegankelijk. Om deze ruimtes te bereiken hoeven zij elkaars individuele ruimtes niet te kruisen.

Het moet mogelijk zijn om gemeenschappelijke ruimtes onafhankelijk van elkaar te gebruiken, zodat gebruikers van verschillende ruimtes zo weinig mogelijk gestoord worden door gebruikers van andere gemeenschappelijke ruimtes. Zo kunnen de twee IKC's het gebruik van de ruimtes goed met elkaar organiseren en optimaal gebruik maken van het gebouw.

Entrees

Het gebouw is alzijdig en heeft daarom meerdere entrees, waarvan één de hoofdentree is. Deze is goed zichtbaar vanuit de openbare ruimte en via een korte route vanaf de straat bereikbaar. Vanaf het buitenterrein weten bezoekers de entrees gemakkelijk te vinden. De entrees hebben een lichte, vriendelijke uitstraling en zijn uitnodigend voor kinderen, ouders en bezoekers. Kenmerken zijn:

- De hoofdentree heeft grote dubbele deuren om opstoppingen te voorkomen op de piekmomenten en is rustig en overzichtelijk;
- Naast de hoofdentree zijn er separate entrees voor de kinderopvang, groepen 1 tot 4, groepen 5 tot 8 (één van deze twee kan samenvallen met de hoofdentree) en een entree voor leveranciers. De entrees zijn alle gedeeld door de twee IKC's;
- De entrees verbinden binnen met buiten;
- Entrees (en alle functionele ruimten in het gebouw) zijn toegankelijk voor rolstoelgebruikers;
- Afsluitbaar van binnenuit (sleutelloos) en van buitenaf;
- Er is goede visuele toegangscontrole mogelijk vanuit de werkplek van de conciërge;
- Er is een schraaprooster in de buitenruimte voor de toegangsdeur en een tochtportaal met een lange schoonloopmat in het gebouw (minimaal 2 meter);
- Bij voorkeur wordt een systeem voor automatische deuropening toegepast, bedienbaar via de intercom van uit kantoor conciërge en directiekantoren;
- Vanaf de entrees is het ontwerp zodanig dat het helder is waar de overige gebieden zich bevinden. Indien dit niet mogelijk is dan is duidelijke bewegwijzering aanwezig naar de overige ruimtes in het gebouw;
- De hal bevat voldoende ruimte voor het manoeuvreren met enkele kinderwagens of buggy's en is drempelloos.

Ontmoetingsruimte

Deze ruimte dient op een centrale plek in het gebouw te worden gesitueerd en wordt gedeeld door beide basisscholen en de opvangorganisaties. In de ruimte is plek voor grote tafels en een beamerscherf. Er moet plek zijn voor zo'n 100 personen (waarvan in sommige gevallen een deel uit ouders bestaat). De ruimte moet zowel geschikt zijn voor kleine groepjes kinderen en volwassenen, als voor een centrale opstelling voor

presentaties en gelegenheden. Dit kan door middel van een tribunetrap of door andere inrichtingsmogelijkheden.

De ruimte wordt voor de volgende activiteiten gebruikt:

- Het stimuleren van ontmoeting tussen kinderen, ouders, medewerkers en buurtbewoners;
- Spelend leren;
- Presentaties en film;
- Periode-openingen;
- Voorstellingen (waarbij rekening wordt gehouden van het creëren van “coulissen” en een achterliggende ruimte die kan worden ingezet als kleedruimte);
- Ouder(info)avonden;
- Kerst, Pasen en andere vieringen en samen zijn;
- Pauzeren en samenkomen van medewerkers van basisscholen en kinderopvangorganisaties;
- Andere evenementen.

De ontmoetingsruimte fungeert als een centraal verbindingspunt: een plek waar kinderen, ouders en medewerkers elkaar ontmoeten, samen leren, ontdekken of samen spelen en bewegen. Dit gebied heeft een open, uitnodigende uitstraling: je voelt je er direct welkom en veilig. De omliggende ruimten hebben veel daglicht en een rustige en kindvriendelijke uitstraling. In de ontmoetingsruimte is een koffiehoeek, waar koffie geserveerd kan worden bij bijeenkomsten. De ontmoetingsruimte is direct gelegen naast en te koppelen met het speellokaal.

De kenmerken van de ontmoetingsruimte zijn:

- De ruimte heeft een open, lichte, huiselijke en rustige uitstraling en is afgewerkt met natuurlijke materialen;
- De draagconstructie is voldoende sterk voor het ophangen van apparatuur ten behoeve van licht- en geluidsinstallaties;
- Verlichting (LED) is voldoende voor het werken en is dimbaar. Ook zijn er spots, gericht op de plek waar voorstellingen kunnen worden gegeven;
- Er hoeft geen vast podium in de ruimte te komen, maar er moet wel ruimte voor een los podium(systeem) zijn;
- Voorzien van een nader te bepalen geluidsinstallatie met geluidsboxen aan beide hoeken van de wand waar de beamerinstallatie op projecteert. De speakers in het speellokaal moeten ook te koppelen zijn aan de geluidsinstallatie van de ontmoetingsruimte (maar deze kunnen ook apart bediend worden via de geluidsinstallatie in het speellokaal);
- Voorzien van een vloestof- en krasbestendige vloer;
- Voldoende elektra- en datapunten vanuit de vloer, wand en plafond, zodat laptops en apparatuur zijn aan te sluiten (o.a. voor werken met laptops voor een hele groep);
- De ruimte is flexibel in te richten met diverse vergaderopstellingen, maar heeft ook een huiselijke sfeer;

- Er is een bibliotheekfunctie aanwezig voor boeken en materialen. Op de begane grond zijn de boeken en materialen die gericht zijn op de groepen die zich op de begane grond bevinden, van beide IKC's. Op de verdieping hetzelfde voor de groepen boven.
 - Nabij de plek van de bibliotheek in de ontmoetingsruimte is een zithoek om te lezen met eventueel ruimte voor flexibele zitjes / zitzakken / hangmatten;
 - Rondom de bibliotheek / zithoek heeft de ruimte een "lees-sfeer" met mogelijkheden posters op te hangen;
 - Er is zicht op de bibliotheek vanuit een of meerdere lokalen;
 - De bibliotheek heeft een open uitstraling;

Speellokaal

Het speellokaal is een multifunctionele, afgesloten ruimte, die gekoppeld kan worden aan de ontmoetingsruimte. De ruimte is geschikt voor bewegingsonderwijs voor de onderbouw, en voor spel voor de peuters en de BSO. De ruimte is ruim, licht, heeft hoge ramen en afsluitbare, overzichtelijke opbergmogelijkheden.

Indien dit mogelijk is dient het speellokaal ook geschikt te zijn voor de activiteiten die plaatsvinden in de ontmoetingsruimte. Wanneer de ruimtes aan elkaar te koppelen zijn ontstaat er de mogelijkheid bijeenkomsten voor grotere groepen te organiseren, terwijl in gescheiden toestand elk IKC een van de ruimtes kan gebruiken zonder elkaar te storen.

Er moet plek zijn voor zo'n 30 kinderen. De ruimte wordt voor de volgende activiteiten gebruikt:

- Peutergym;
- Kleutergym;
- Gebruik door BSO;
- Culturele en creatieve activiteiten;

Om het multifunctionele gebruik mogelijk te maken zijn de volgende aspecten van belang:

- De draagconstructie is voldoende sterk voor het ophangen van apparatuur ten behoeve van licht- en geluidsinstallaties;
- Verlichting (LED) is voldoende voor het werken en is dimbaar. Ook zijn er spots, gericht op de plek waar voorstellingen kunnen worden gegeven;
- Voorzien van een nader te bepalen geluidsinstallatie, apart van de geluidsinstallatie in de ontmoetingsruimte te gebruiken, maar de speakers zijn ook te koppelen aan de installatie in de ontmoetingsruimte;
- Voldoende elektra- en datapunten vanuit de wand en het plafond, zodat apparatuur is aan te sluiten;
- Voorzien van een vloeistof- en krasbestendige vloer, die geschikt is voor het bewegingsonderwijs;
- Een berging voor gymmateriaal van de kleuters en creatieve materialen;
- Om de doorstroming bij grote bijeenkomsten te borgen is een tweede ontsluiting aanwezig;

- Er is een kindertoilet in directe nabijheid gepositioneerd, waarop toezicht gehouden kan worden door de docent in het speellokaal;
- Het klimaat in deze ruimte is separaat en door de leerkracht zelf te reguleren;
- Ruimte is voorzien van voldoende daglicht, maar is ook goed te verduisteren;
- Wanden, plafond en vloer hebben goede akoestische eigenschappen, zodat rust en verstaanbaarheid gewaarborgd zijn bij gebruik door groepen kleintjes, en dat ook muziek in deze ruimte goed tot zijn recht komt.

Werkplek conciërge

Nabij de hoofdentree is de werkplek met bureau voor de conciërge gepositioneerd. De werkplek is transparant van opzet en biedt direct toezicht op de hoofdentree, ontmoetingsruimte en het schoolplein. Deze ruimte bevat ook de bedieningspanelen van de veiligheidsinstallaties, klimaatbeheersing et cetera.

Spreekkamers

Er dienen drie gemeenschappelijke spreekkamers gerealiseerd te worden. De ruimten dienen geschikt te zijn voor overleg met respectievelijk 6, 6 en 8 personen. In de spreekkamers dient ruimte te zijn voor het plaatsen van een beeldscherm (1 wand) en een kastenwand. De ruimtes zijn geschikt voor medewerkers om zich in groepjes terug te kunnen trekken om vertrouwelijke gesprekken te voeren.

De spreekkamers kunnen worden gebruikt voor onder andere: docent overleggen, schoolarts/ verpleegkundige, ambulante begeleiding, GGD, logopedie, fysiotherapie, kindergesprekken, afnemen van toetsen en oudergesprekken. Iedere spreekkamer dient te beschikken over voldoende ICT voorzieningen. De uitstraling van de ruimte dient de middenweg tussen rust, licht, opgeruimd en warmte op te zoeken. De ruimtes dienen zowel visueel als akoestisch goed afsluitbaar te zijn, omdat er regelmatig vertrouwelijke gesprekken worden gevoerd.

Kolfruimte

Eén van de ruimtes, bijvoorbeeld één van de spreekkamers, in het gebouw wordt geschikt gemaakt om te kolven. De ruimte moet goed verwarmd en hygiënisch zijn en er is plek voor een comfortabele stoel of bank. De ruimte biedt voldoende privacy en is aan de binnenzijde afsluitbaar. Bij voorkeur is in de ruimte stromend water aanwezig en is er ruimte voor het plaatsen van een koelkast.

Keuken

In de algemeen toegankelijke ruimte, grenzend aan de ontmoetingsruimte, bevindt zich een keuken, die zowel voor de beide teams te gebruiken is, als ook voor onderwijs.

- Het keukenblok staat bij voorkeur (deels) vrij in de ruimte zodat het goed te gebruiken is voor creatieve- en kooklessen;
- De keuken is geschikt voor alle kinderen, waarbij verschillende werkhoogtes noodzakelijk zijn;
- De positionering van het keukenblok is zodanig dat het een goede doorstroming in de verkeersruimtes niet in de weg staat;
- Het keukenblok is voorzien van:
 - Een aanrecht van ca. 3 meter lang;

- Een dubbele spoelbak, met koud en warm water (beveiligd tot maximaal 40 graden);
- Inbouwapparatuur (zoals kookplaat, afzuiging, oven, magnetron, koelkast, vaatwasser);
- Bediening van apparatuur is op het aanrechtblad gemonteerd, zodat kleine kinderen er niet bij kunnen;
- Handgrepen van oven en magnetron zijn op minimaal 1,5 meter hoogte aangebracht.

Functielokaal

In de algemeen toegankelijke ruimte, grenzend aan de ontmoetingsruimte, bevindt zich een lokaal dat voor beide IKC's is in te zetten als techniek-, klus- of anderszins functielokaal voor een groep leerlingen.

De inrichting van de ruimte moet plaats bieden aan de volgende activiteiten:

- Instructie;
- Individueel of groepswork met diverse materialen en technieken;
- Werkplek leerkracht.

Kenmerken van de groeps-/instructieruimte zijn:

- De sfeer kan gekenmerkt worden als: licht, ruim en fris;
- Er is een aanrechtje met gootsteen;
- Het lokaal is visueel verbonden met de ontmoetingsruimte;
- Het lokaal bevindt zich in de nabijheid van de keuken voor eventueel gecombineerd gebruik;
- Voldoende ruimte voor expositie van knutselwerkjes (bijvoorbeeld prikbord gehele wand en vaste plekken voor tentoonstelling van overige werkjes);
- Gebruik van geluiddempende materialen;
- Afsluitbaar met een sleutel of ander sluitsysteem.

Werkkast

Op iedere verdieping is een werkkast. De werkkasten zijn geschikt voor het opslaan van schoonmaakkarren en -middelen. In de ruimtes bevindt zich een watertappunt (warm en koud water) en uitstortgootsteen. De ruimtes hebben geen ramen en zijn afsluitbaar.

Reproruimtes

De reproruimtes doen dienst als kopieerruimte voor alle gebruikers. Er dient voldoende ruimte te zijn voor de opslag van papier en overige apparatuur zoals een snijapparaat, e.d. Per verdieping wordt één reproruimte gerealiseerd. De ruimtes zijn centraal in het gebouw gepositioneerd en moet ruimte bieden aan meerdere kopieerapparaten.

Personeels- / bezoekerstoiletten

De toiletten voor het personeel zijn centraal in het gebouw gepositioneerd. Er zijn twee toiletten per verdieping aanwezig. In de basis zijn de toiletten genderneutraal, echter rekening dient te worden gehouden met toewijzing in gebruik door heren en dames.

Eventueel is er één apart bezoekerstoilet, maar bezoekers kunnen ook gebruik maken van het personeelstoilet.

De personeelstoiletten bevinden zich in het gedeelde gebied, maar wel dichtbij de gebieden van de individuele scholen.

MIVA-toilet

Voor mindervaliden is er op de begane grond en eerste verdieping een integraal toegankelijke toiletruimte aanwezig. Deze kunnen worden gecombineerd met de personeelstoiletten.

5.4.2 Ruimtes GA de Ridderschool

De ruimtes van de GA de Ridderschool vormen met elkaar een geheel en zijn herkenbaar als een eigen identiteit. Ruimtes beneden en boven zijn via een directe route met elkaar verbonden. Tegelijkertijd moet dit niet de verbinding met de gemeenschappelijke ruimtes in de weg staan en ook niet de flexibiliteit in het gebruik beperken.

Groepsruimtes VVE, onder-, midden- en bovenbouw

Iedere klas heeft een vaste groepsruimte die ruimte biedt aan 30 leerlingen. Dit is een veilige, geborgen ruimte waar kringgesprekken, instructie en verwerking plaats vinden. De groepsruimte kenmerkt zich door een vaste opstelling voor de instructie. Daarnaast biedt de groepsruimte werkplekken voor zelfstandige verwerking van de lesstof en samenwerken.

Iedere groepsruimte heeft een eigen berging die voldoende ruimte bieden voor de opslag van onderwijsmaterialen. De groepsruimten zijn voorzien van een touchscreen. Iedere groepsruimte op de begane grond heeft een directe deur naar buiten. De toegang van de lokalen is zodanig vormgegeven, dat een deel van het leerplein betrokken kan worden bij het lokaal. De lokalen hebben niet overal ramen tot de grond i.v.m. de functionele inrichting.

Ten minste twee van de lokalen worden als wissellokalen gerealiseerd. Dit heeft te maken met veranderende leerlingaantallen. Wanneer er krimp is in het aantal leerlingen kan een wissellokaal ingezet worden voor bijvoorbeeld groei bij één van de andere gebruikers (scholen of kinderopvang). De wissellokalen dienen zo gepositioneerd te worden dat deze in de basis goed door de betreffende school te gebruiken is, maar eenvoudig in gebruik kan worden genomen door één van de andere gebruikers. De wissellokalen dienen voor de verschillende onderwijsconcepten ingezet te kunnen worden. Deze uitwisselbaarheid staat nog los van uitbreidbaarheid, die ook in het programma is opgenomen.

Groepen VVE, 1 en 2

De inrichting van de ruimte moet plaats bieden aan de volgende activiteiten:

- Flexibel in te richten 'hoeken';
- Werktafels;

- Ruimte voor een kringgesprek;
- Werkplek leerkracht;
- Wastafel met koud en warm water.

Kenmerken van de groeps-/instructieruimte zijn:

- De sfeer kan gekenmerkt worden als: licht, ruim en fris;
- Er zijn verschillende functionele hoeken te creëren;
- Voldoende ruimte voor expositie van knutselwerk (bijvoorbeeld prikbord en vaste plekken voor tentoonstelling van overige werkjes);
- Er is een laag aanrechtje met gootsteen (bereikbaar voor kleuters);
- Het lokaal is visueel verbonden met het leerplein, maar niet zo open dat beweging op het leerplein storend is voor de kinderen;
- Gebruik van geluiddempende materialen;
- Voldoende keuzeplekken in groepsruimte of op leerplein;
- Afsluitbaar met een sleutel of ander sluitsysteem.
- In vergelijking met de overige groeps-/instructieruimte is dit lokaal speelser.
- Het lokaal heeft een directe buitendeur.

Groep 3 tot en met 8

De inrichting van de ruimte moet plaats bieden aan de volgende activiteiten:

- Instructie;
- Eigen werkplekken;
- Werkplek leerkracht.

Kenmerken van de groeps-/instructieruimte zijn:

- De sfeer kan gekenmerkt worden als: licht, ruim en fris;
- Er is een aanrechtje met gootsteen;
- Het lokaal is visueel verbonden met het leerplein;
- Voldoende ruimte voor expositie van knutselwerk (bijvoorbeeld prikbord en vaste plekken voor tentoonstelling van overige werkjes);
- Gebruik van geluiddempende materialen;
- Voldoende keuzeplekken in groepsruimte of op leerplein;
- Afsluitbaar met een sleutel of ander sluitsysteem.

Leerpleinen

Klassen zijn per cluster van 4 verbonden door een gezamenlijk leerplein. Dit is een open leeromgeving die zich kenmerkt door ontmoeting, ontdekken, beleven en samenwerken. Hier kunnen leerlingen in groepjes van ca. 4 – 6 leerlingen, in tweetallen of zelfstandig werken, met opdrachten aan de slag, experimenteren, overleggen, oefenen etc.

Kenmerken van het leerplein zijn:

- Er zijn goede zichtlijnen, dode hoeken worden voorkomen;
- Er is makkelijk toezicht te houden vanuit de verschillende aangrenzende groepsruimtes;
- Er zijn verschillende hoeken te creëren, speelhoeken, een knus leeshoekje, werkhoekjes met computers et cetera;

- Er staat flexibel opbergmeubilair, wat langs de wand is te plaatsen, maar dat ook als roomdivider is te gebruiken bij het creëren van themahoeken;
- Bij de materialisering en afwerking is rekening gehouden met de lengte van de kinderen (kloppend met de leeftijdsgroep);
- Gevaarlijke elementen (bijvoorbeeld verwarming-luchtbehandelingselementen, elektra/datapunten) zijn boven 1.50 meter aangebracht en zijn voorzien van kinderbeveiliging, zodanig dat de flexibiliteit van de gebouwindeling niet wordt beperkt;
- Leerplein bevat geluiddempende materialen en afwerking in plafond en wand;

Spreekkamers

Nabij de leerpleinen bevinden zich vier kleine spreekkamers, waar gesprekken met kinderen en met ouders mogelijk zijn, en waar ook toetsen afgenomen kunnen worden.

- De kamer is voorzien van een spreektafel met vier stoelen;
- In of bij de deur bevindt zich een glasstrook, voor contact met de verkeersruimte, maar dit mag de rust niet verstoren.
- Spreekkamers zijn geschikt voor korte gesprekken met ouders en leerlingen. Privacy (geluid) dient daarom gewaarborgd te worden.

Kluisjes

In plaats van een garderobe voor kinderen is er een kluisje voor elk kind, deze zijn integraal onderdeel van het ontwerp van leerplein of verkeersruimte. Kluisjes worden per groep georganiseerd en bevinden zich in directe nabijheid van de groepsruimte. De kluisjes zijn zodanig ontworpen dat jassen en tassen geen rommelige aanblik op het leerplein creëren. De voorgestelde oplossing geeft rust en straalt netheid uit.

- Er is een mogelijkheid om (natte) jassen tijdelijk op te hangen, zodat de jassen niet nat in de kluisjes hoeven.

Toiletten

Per twee lokalen wordt een sanitaire voorziening opgenomen waarvan de entree direct is vanuit de groepsruimten, en bij voorkeur ook vanuit het leerplein. Het sanitair is voor jongens en meisjes gescheiden. Vanuit de groepsruimten is door bijvoorbeeld glasstroken toezicht mogelijk op de voorruimte van de toiletten. In de voorruimtes van de toiletten dienen wastafels te worden opgenomen.

Kantoor directie

Op een centrale plek in het gebouw (bij voorkeur nabij de hoofdentree) is het kantoor voor de directie gepositioneerd. Het kantoor biedt ruimte aan één werkplek en een vergadertafel voor 4 personen. Overlegplekken zijn nodig voor afstemming tussen collega's onderling, maar ook voor gesprekken met ouders (totaal ca. 4 personen). Privacy (geluid) dient daarom gewaarborgd te worden.

De ruimte is afsluitbaar, ziet er uitnodigend en sfeervol uit en is voorzien van een raam in of naast de deur. Het raam is te blinderen. De ruimte heeft een niet-kantoorachtig, open karakter.

Kantoor administratie/IB

zijn de kantoren voor de directie en administratie/IB gepositioneerd. Het IB kantoor ligt op een centrale plek in het gedeelte van de GA de Ridderschool. Het biedt ruimte aan één werkplek en een vergadertafel voor 4 personen. Overlegplekken zijn nodig voor interne begeleiding met kleine groepjes kinderen, maar ook voor gesprekken met ouders (totaal ca. 4 personen). Privacy (geluid) dient daarom gewaarborgd te worden.

De ruimte is afsluitbaar, ziet er uitnodigend en sfeervol uit en is voorzien van een raam in of naast de deur. Het raam is te blinderen. De ruimte heeft een niet-kantoorachtig, open karakter.

Teamkamer

Er dient één teamkamer gerealiseerd te worden die in exclusief gebruik is door de GA de Ridderschool. Deze spreekkamer wordt door de school gebruikt om voor en na schooltijd met het gehele team samen te komen. De ruimte ligt nabij de keuken, zodat daar o.a. koffie en thee kan worden gepakt.

Berging algemeen

Er is een separate afsluitbare berging voor nader te bepalen gebruik. De ruimte is centraal gelegen ten opzichte van de ruimtes die door de GA de Ridderschool in gebruik zijn. Afhankelijk van het ontwerp is het ook denkbaar dat een deel van de opslag elders in het gebouw wordt gepositioneerd, het betreft dan opslag van spullen die weinig gebruikt worden. Ruimte voorzien van minimaal een dubbele WCD.

Magazijn algemeen

Er is een separaat afsluitbaar magazijn voor nader te bepalen gebruik. Idealiter is het magazijn geplaatst in de nabijheid van de gemeenschappelijke repropuimte. Ruimte voorzien van minimaal een dubbele WCD.

Personeels- / bezoekerstoiletten

Naast de toiletten voor het personeel centraal in het gebouw, zijn er ook in het gebied van de GA de Ridderschool personeelstoiletten gepositioneerd. Er zijn twee toiletten aanwezig. In de basis zijn de toiletten genderneutraal, echter rekening dient te worden gehouden met toewijzing in gebruik door heren en dames.

5.4.3 Ruimtes Kitsprimair opvang

Alle ruimtes van Kitsprimair opvang dienen te voldoen aan de minimale wettelijke eisen voor kinderopvang. Alle deuren die toegang geven tot ruimtes waar kinderen kunnen komen zijn voorzien van een raam. Alleen magazijndeuren en wc-hokjes deuren hebben geen raam.

Voor een groot deel van de BSO activiteiten worden de leerpleinen en de ontmoetingsruimte van de scholen gebruikt. Deze staan omschreven onder de scholen.

Entree

Kitsprimair opvang deelt de entree (inclusief een buggystalling) met de entree van de opvang van CKC Beatrix. De entree straalt rust uit.

Groepsruimtes KDV

De opvang beschikt over twee KDV-ruimtes en een BSO-ruimte in het gebouw. De open en lichte ruimten stralen huiselijkheid en rust uit.

De KDV-groepsruimtes zijn elk voor maximaal 14 kinderen. De groepsruimte voor BSO is voor maximaal kinderen. De groepsruimten zijn naast de bijbehorende slaapruidten en de sanitaire voorziening inclusief verschoonruimten gepositioneerd.

Er dient per groepsruimte een ruime, gedeeltelijk af te sluiten, berging gerealiseerd te worden waarin de ontwikkelmiddelen kunnen worden opgeborgen. Hierdoor komen er geen losse kasten in de groepsruimten.

De groepsruimten hebben voldoende daglicht en directe toegang naar de afgescheiden buitenspeelruimte. De groepsruimten zijn direct naast elkaar gelegen. De sanitaire voorzieningen inclusief verschoonruimte wordt door beide groepsruimten gebruikt en is vanuit beide ruimten bereikbaar. De ruimten zijn voorzien van voldoende goede zonwering.

Groepsruimte KDV (voor 0-2 jaar)

De ruimte biedt plaats aan een pantry/opvangblok en bevat een eigen koelkast. Er wordt gebruik gemaakt van akoestisch dempende materialen. Vanuit de ruimte is de bijbehorende slaapkamer te bereiken.

Groepsruimte KDV (voor 2-4 jaar)

De ruimte wordt in de basis gebruikt voor de groep van 2-4 jaar, maar is voldoet ook aan de wet- en regelgeving om kinderen van 0-2 jaar op te vangen. De ruimte biedt plaats aan een pantry/opvangblok en bevat een eigen koelkast. Er wordt gebruik gemaakt van akoestisch dempende materialen. Vanuit de ruimte is de bijbehorende slaapkamer te bereiken.

Groepsruimte BSO (voor 5-12 jaar)

De ruimte biedt plaats aan een pantry/opvangblok en bevat een eigen koelkast. Er wordt gebruik gemaakt van akoestisch dempende materialen. De ruimte heeft geen schools karakter, maar juist een ontspannen sfeer.

Verschoonruimte / toilet

De sanitaire ruimte dient direct aangrenzend aan beide KDV-ruimtes te worden gesitueerd waarbij er direct zicht moet zijn op de groepsruimten en andersom. Vanuit de KDV dient rekening te worden gehouden met de volgende functionele voorwaarden:

- De sanitaire voorziening bestaat uit 4 kindertoiletten, deze worden door lage wandjes gescheiden;

- Voorzien van een wastafel op kind hoogte met koud en warm water waarvan de temperatuur kan worden ingesteld, maar afgeschermd is tot maximaal 40 graden;
- De sanitaire ruimte is voorzien van twee in hoogte verstelbare aankleedtafels. Hiertussen dient één wastafel te worden gerealiseerd met warm en koud water. Per aankleedtafel is stroomvoorziening nodig.

Slaapruimtes

De opvang heeft 2 slaapkamers nodig die plaats bieden aan totaal 12 bedjes. Één slaapkamer is vanuit beide groepsruimten te bereiken, de andere twee zijn vanuit de ruimte voor KDV te bereiken. De deur van deze ruimte moet worden voorzien van een valdorpel. De slaapkamers hebben een apart te regelen ventilatie/temperatuur installatie.

Berging

Er dient een centrale berging te worden gerealiseerd die door beide groepen te bereiken is.

Wasruimte

Er dient een wasruimte te worden gerealiseerd die door beide groepen te bereiken is en die plaats biedt aan de opstelling van een wasmachine en droger (inclusief aansluiting).

Teamkamer

Opvang deelt de teamkamer met de GA de Ridderschool.

Pantry / keukenblok

De pantry/keukenblok zijn opgenomen in de groepsruimten KDV en PO/BSO. Daarnaast kunnen de medewerkers van de kinderopvang gebruik maken van de keuken in de ontmoetingsruimte van de school.

Buitenspeelplein KDV

Het KDV heeft een eigen afgesloten overzichtelijk buitenspeelplein. Het buitenspeelplein betreft ten minste 90 m² (30 x 3 m²) Hier is plaats voor twee groepen tegelijkertijd en het plein voldoet aan de volgende kenmerken:

- Er is een berging;
- Het is een veilige plek voor baby's;
- Er is een natuurlijke 'ontdek' speeltuin (natuurlijke materialen: zand/wilgentenen/bamboe);
- Er zijn 2 tot 4 buitenbedjes op een rustige plek;
- Er is ruimte om te fietsen, klimmen en klauteren;
- Er is een zandbak (iets ingegraven);
- Er is veel bewegingsruimte;
- Er is zon en schaduw;
- Er is een overkapping om ook met regen naar buiten te kunnen;

5.4.4 Ruimtes CKC Beatrix

De ruimtes van CKC Beatrix vormen met elkaar een geheel en zijn herkenbaar als een eigen identiteit. Ruimtes beneden en boven zijn via een directe route met elkaar verbonden. Tegelijkertijd moet dit niet de verbinding met de gemeenschappelijke ruimtes in de weg staan en ook niet de flexibiliteit in het gebruik beperken.

Groepsruimtes VVE, onder-, midden- en bovenbouw

Iedere klas heeft een vaste groepsruimte die ruimte biedt aan 25 leerlingen. Dit is een veilige, geborgen ruimte waar kringgesprekken, instructie en verwerking plaats vinden. De groepsruimte kenmerkt zich door een vaste opstelling voor de instructie. Daarnaast biedt de groepsruimte werkplekken voor zelfstandige verwerking van de lesstof en samenwerken. De groepsruimten zijn voorzien van een touchscreen.

Iedere groepsruimte heeft een eigen berging die voldoende ruimte bieden voor de opslag van onderwijsmaterialen. Iedere groepsruimte op de begane grond heeft een directe deur naar buiten. Aangrenzende lokalen hebben een tussendeur, waardoor vanuit één lokaal toezicht gehouden kan worden op beide groepen. Het is mogelijk het lokaal open te zetten naar het leerplein, zodat een verbonden leeromgeving ontstaat. De lokalen hebben niet overal ramen tot de grond i.v.m. de functionele inrichting.

Ten minste één van de lokalen wordt als wissellokaal gerealiseerd. Dit heeft te maken met veranderende leerlingaantallen. Wanneer er krimp is in het aantal leerlingen kan een wissellokaal ingezet worden voor bijvoorbeeld groei bij één van de andere gebruikers (scholen of kinderopvang). De wissellokalen dienen zo gepositioneerd te worden dat deze in de basis goed door de betreffende school te gebruiken is, maar eenvoudig in gebruik kan worden genomen door één van de andere gebruikers. De wissellokalen dienen voor de verschillende onderwijsconcepten ingezet te kunnen worden. Deze uitwisselbaarheid staat nog los van uitbreidbaarheid, die ook in het programma is opgenomen.

Groepen VVE, 1 en 2

De inrichting van de ruimte moet plaats bieden aan de volgende activiteiten:

- Flexibel in te richten 'hoeken';
- Werktafels;
- Ruimte voor een kringgesprek;
- Werkplek leerkracht;
- Wastafel met koud en warm water.

Kenmerken van de groeps-/instructieruimte zijn:

- De sfeer kan gekenmerkt worden als: licht, ruim en fris;
- Er zijn verschillende functionele hoeken te creëren;
- Voldoende ruimte voor expositie van knutselwerk (bijvoorbeeld prikbord en vaste plekken voor tentoonstelling van overige werkjes);
- Er is een laag aanrechtje met gootsteen (bereikbaar voor kleuters);
- Een beperkte hoeveelheid glas tussen het lokaal en het leerplein, zorgt voor voldoende rust in het lokaal;

- Gebruik van geluiddempende materialen;
- Voldoende keuzeplekken in groepsruimte of op leerplein;
- Afsluitbaar met een sleutel of ander sluitsysteem.
- In vergelijking met de overige groeps-/instructieruimte is dit lokaal speelser.
- Het lokaal heeft een directe buitendeur.

Groep 3 tot en met 8

De inrichting van de ruimte moet plaats bieden aan de volgende activiteiten:

- Instructie;
- Eigen werkplekken;
- Werkplek leerkracht.

Kenmerken van de groeps-/instructieruimte zijn:

- De sfeer kan gekenmerkt worden als: licht, ruim en fris;
- Er is een aanrechtje met gootsteen;
- Een beperkte hoeveelheid glas tussen het lokaal en het leerplein, zorgt voor voldoende rust in het lokaal;
- Voldoende ruimte voor expositie van knutselwerk (bijvoorbeeld prikbord en vaste plekken voor tentoonstelling van overige werkjes);
- Gebruik van geluiddempende materialen;
- Voldoende keuzeplekken in groepsruimte of op leerplein;
- Afsluitbaar met een sleutel of ander sluitsysteem;
- In het lokaal bevindt zich een oplaadkast voor tablets of laptops.

Leerpleinen

Klassen zijn per cluster verbonden door een gezamenlijk leerplein. Dit is een open leeromgeving die zich kenmerkt door ontmoeting, ontdekken, beleven en samenwerken. Hier kunnen leerlingen in groepjes van ca. 4 – 6 leerlingen, in tweetallen of zelfstandig werken, met opdrachten aan de slag, experimenteren, overleggen, oefenen etc.

Kenmerken van het leerplein zijn:

- Er zijn goede zichtlijnen, dode hoeken worden voorkomen;
- Er is makkelijk toezicht te houden vanuit de verschillende aangrenzende groepsruimtes;
- Er zijn verschillende hoeken te creëren, speelhoeken, een knus leeshoekje, werkhoekjes met computers et cetera;
- De ruimte stimuleert tot bewegen, door vormgeving en inrichting;
- Er staat flexibel opbergmeubilair, wat langs de wand is te plaatsen, maar dat ook als roomdivider is te gebruiken bij het creëren van themahoeken;
- Bij de materialisering en afwerking is rekening gehouden met de lengte van de kinderen (kloppend met de leeftijdsgroep);
- Gevaarlijke elementen (bijvoorbeeld verwarming-luchtbehandelingselementen, elektra/datapunten) zijn boven 1.50 meter aangebracht en zijn voorzien van kinderbeveiliging, zodanig dat de flexibiliteit van de gebouwindeling niet wordt beperkt;
- Leerplein bevat geluiddempende materialen en afwerking in plafond en wand;

Stilteruimte

Aan het leerplein bevindt zich een afsluitbare ruimte waar in stilte gewerkt kan worden door leerlingen en waar toetsen afgenomen kunnen worden.

- De ruimte heeft een zeer stille akoestiek door geluidsdempende materialen;
- In of bij de deur bevindt zich een glasstrook, voor contact met de verkeersruimte, maar dit mag de rust niet verstoren.

Spreekkamers

Nabij de leerpleinen bevinden zich kleine spreekkamers, waar gesprekken met kinderen en met ouders mogelijk zijn, en waar ook toetsen afgenomen kunnen worden.

- De kamer is voorzien van een spreektafel met vier stoelen;
- In of bij de deur bevindt zich een glasstrook, voor contact met de verkeersruimte, maar dit mag de rust niet verstoren.
- Spreekkamers zijn geschikt voor korte gesprekken met ouders en leerlingen. Privacy (geluid) dient daarom gewaarborgd te worden.

Kluisjes

In plaats van een garderobe voor kinderen is er een kluisje voor elk kind, deze zijn integraal onderdeel van het ontwerp van leerplein of verkeersruimte. Kluisjes worden per groep georganiseerd en bevinden zich in directe nabijheid van de groepsruimte. De kluisjes zijn zodanig ontworpen dat jassen en tassen geen rommelige aanblik op het leerplein creëren. De voorgestelde oplossing geeft rust en straalt netheid uit.

- Er is een mogelijkheid om (natte) jassen tijdelijk op te hangen, zodat de jassen niet nat in de kluisjes hoeven.

Toiletten

Per cluster wordt een sanitaire voorziening opgenomen waarvan de entree direct is vanuit de groepsruimten, en bij voorkeur ook vanuit het leerplein. Het sanitair is voor jongens en meisjes gescheiden. Vanuit de groepsruimten is door bijvoorbeeld glasstroken toezicht mogelijk op de voorruimte van de toiletten. In de voorruimtes van de toiletten dienen wastafels te worden opgenomen.

Kantoor directie

Op een centrale plek in het gebouw (bij voorkeur nabij de hoofdentree) is het kantoor voor de directie gepositioneerd. Het kantoor biedt ruimte aan één werkplek en een vergadertafel voor 4 personen. Overlegplekken zijn nodig voor afstemming tussen collega's onderling, maar ook voor gesprekken met ouders (totaal ca. 4 personen). Privacy (geluid) dient daarom gewaarborgd te worden.

De ruimte is afsluitbaar, ziet er uitnodigend en sfeervol uit en is voorzien van een raam in of naast de deur. Het raam is te blinderen. De ruimte heeft een niet-kantoorachtig, open karakter.

Kantoor administratie/IB

Het IB kantoor ligt op een centrale plek in het gedeelte van de Beatrixschool. Het biedt ruimte aan één werkplek en een vergadertafel voor 4 personen. Overlegplekken zijn nodig voor interne begeleiding met kleine groepjes kinderen, maar ook voor gesprekken met ouders (totaal ca. 4 personen). Privacy (geluid) dient daarom gewaarborgd te worden.

De ruimte is afsluitbaar, ziet er uitnodigend en sfeervol uit en is voorzien van een raam in of naast de deur. Het raam is te blinderen. De ruimte heeft een niet-kantoorachtig, open karakter.

Teamkamer

Er dient één teamkamer gerealiseerd te worden die in exclusief gebruik is door de Beatrixschool. Deze spreekkamer wordt door de school gebruikt om voor en na schooltijd met het gehele team samen te komen, voor teamleden om gedurende de dag even los te komen van de dagelijkse taken. De ruimte ligt nabij de keuken, zodat daar o.a. koffie en thee kan worden gepakt.

Berging algemeen

Er is een separate afsluitbare berging voor nader te bepalen gebruik. De ruimte is centraal gelegen ten opzichte van de ruimtes die door de Beatrixschool in gebruik zijn. Afhankelijk van het ontwerp is het ook denkbaar dat een deel van de opslag elders in het gebouw wordt gepositioneerd, het betreft dan opslag van spullen die weinig gebruikt worden. Ruimte voorzien van minimaal een dubbele WCD.

Magazijn algemeen

Er is een separaat afsluitbaar magazijn voor nader te bepalen gebruik. Idealiter is het magazijn geplaatst in de nabijheid van de gemeenschappelijke repropuimte. Ruimte voorzien van minimaal een dubbele WCD.

Personeels- / bezoekerstoiletten

Naast de toiletten voor het personeel centraal in het gebouw, zijn er ook in het gebied van de Beatrixschool personeelstoiletten gepositioneerd. Er zijn twee toiletten aanwezig. In de basis zijn de toiletten genderneutraal, echter rekening dient te worden gehouden met toewijzing in gebruik door heren en dames.

5.4.5 Ruimtes CKC Beatrix opvang

Alle ruimtes van Kitsprimair opvang dienen te voldoen aan de minimale wettelijke eisen voor kinderopvang. Alle deuren die toegang geven tot ruimtes waar kinderen kunnen komen zijn voorzien van een raam. Alleen magazijndeuren en wc-hokjes deuren hebben geen raam.

Voor een groot deel van de BSO activiteiten worden de leerpleinen en de ontmoetingsruimte van de scholen gebruikt. Deze staan omschreven onder de scholen.

Entree

CKC Beatrix opvang deelt de entree (inclusief een buggystelling) met de entree van de opvang van Kitsprimair. De entree straalt rust uit.

Groepsruimtes KDV

De opvang beschikt over twee KDV-ruimtes en een BSO-ruimte in het gebouw. De open en lichte ruimten stralen huiselijkheid en rust uit.

De KDV-groepsruimtes zijn elk voor maximaal 14 kinderen. De groepsruimte voor BSO is voor maximaal kinderen. De groepsruimten zijn naast de bijbehorende slaapruidten en de sanitaire voorziening inclusief verschoonruimten gepositioneerd. Er dient per groepsruimte een ruime, gedeeltelijk af te sluiten, berging gerealiseerd te worden waarin de ontwikkelmiddelen kunnen worden opgeborgen. Hierdoor komen er geen losse kasten in de groepsruimten.

De groepsruimten hebben voldoende daglicht en directe toegang naar de afgescheiden buitenspeelruimte. De groepsruimten zijn direct naast elkaar gelegen. De sanitaire voorzieningen inclusief verschoonruimte wordt door beide groepsruimten gebruikt en is vanuit beide ruimten bereikbaar. De ruimten zijn voorzien van voldoende goede zonwering.

Groepsruimte KDV (voor 0-2 jaar)

De ruimte biedt plaats aan een pantry/opvangblok en bevat een eigen koelkast. Er wordt gebruik gemaakt van akoestisch dempende materialen. Vanuit de ruimte is de bijbehorende slaapkamer te bereiken.

Groepsruimte KDV (voor 2-4 jaar)

De ruimte wordt in de basis gebruikt voor de groep van 2-4 jaar, maar is voldoet ook aan de wet- en regelgeving om kinderen van 0-2 jaar op te vangen. De ruimte biedt plaats aan een pantry/opvangblok en bevat een eigen koelkast. Er wordt gebruik gemaakt van akoestisch dempende materialen. Vanuit de ruimte is de bijbehorende slaapkamer te bereiken.

Groepsruimte BSO (voor 5-12 jaar)

De ruimte biedt plaats aan een pantry/opvangblok en bevat een eigen koelkast. Er wordt gebruik gemaakt van akoestisch dempende materialen. De ruimte heeft geen schools karakter, maar juist een ontspannen sfeer.

Verschoonruimte / toilet

De sanitaire ruimte dient direct aangrenzend aan de KDV-ruimte te worden gesitueerd waarbij er direct zicht moet zijn op de groepsruimte en andersom.

Vanuit de KDV dient rekening te worden gehouden met de volgende functionele voorwaarden:

- De sanitaire voorziening bestaat uit 4 kindertoiletten, deze worden door lage wandjes gescheiden;
- Voorzien van een wastafel op kind hoogte met koud en warm water waarvan de temperatuur kan worden ingesteld, maar afgeschermd is tot maximaal 40 graden;

- De sanitaire ruimte is voorzien van twee in hoogte verstelbare aankleedtafels. Hiertussen dient één wastafel te worden gerealiseerd met warm en koud water. Per aankleedtafel is stroomvoorziening nodig.

Slaapruimtes

De opvang heeft 2 slaapkamers nodig die plaats bieden aan totaal 12 bedjes. Één slaapkamer is vanuit beide groepsruimten te bereiken, de andere twee zijn vanuit de ruimte voor KDV te bereiken. De deur van deze ruimte moet worden voorzien van een valdorpel. De slaapkamers hebben een apart te regelen ventilatie/temperatuur installatie.

Spreekkamer / kantoor

Er wordt een spreekkamer gerealiseerd, waar gesprekken met ouders en kinderen met voldoende privacy plaats kunnen vinden. De spreekkamer kan ook als kantoor gebruikt worden.

Berging

Er dient een centrale berging te worden gerealiseerd voor de hele opvang.

Wasruimte

Er dient een wasruimte te worden gerealiseerd die door beide groepen te bereiken is en die plaats biedt aan de opstelling van een wasmachine en droger (inclusief aansluiting).

Teamkamer

Opvang deelt de teamkamer met de Beatrixschool.

Pantry / keukenblok

Een pantry/keukenblok is opgenomen in de groepsruimte KDV. Daarnaast kunnen de medewerkers van de kinderopvang gebruik maken van de keuken in de ontmoetingsruimte van de school.

Buitenspeelplein KDV

Het KDV heeft een eigen overzichtelijk afgesloten buitenspeelplein. Het buitenspeelplein betreft ten minste 45 m² (15 x 3 m²). Het plein voldoet aan de volgende kenmerken:

- Er is een berging;
- Het is een veilige plek voor baby's;
- Er is een natuurlijke 'ontdek' speeltuin (natuurlijke materialen: zand/wilgentenen/bamboe);
- Er zijn 2 buitenbedjes op een rustige plek;
- Er is ruimte om te fietsen, klimmen en klauteren;
- Er is een zandbak;
- Er is voldoende bewegingsruimte;
- Er is zon en schaduw;
- Er is een overkapping om ook met regen naar buiten te kunnen;

5.4.6 *Gebouw gebonden ruimtes*

De gebouwgebonden ruimtes worden gedeeld door de verschillende gebruikers en bevinden zich in het gemeenschappelijke deel.

Lift

Vanwege de integrale toegankelijkheid van het gebouw dient er een lift te worden gerealiseerd.

Serverruimte (technische ruimte, meegenomen in factor FNO-BVO)

Ruimte ten behoeve van de server/patchkast en telefonie. De serverruimte is een afgesloten ruimte, in pandig gepositioneerd en voorzien van voldoende data-aansluitingen, ventilatie en koeling. De ruimte voldoet aan de MARSH beveiligingseisen.

5.4.7 *Buitenruimte*

Rondom het nieuwe gebouw wordt het speelplein gecreëerd voor de scholen en kinderopvang organisatie. Het speelplein wordt in verschillende zones opgedeeld, waardoor het interessant is voor kinderen van verschillende leeftijden en met verschillende interesses. Voor Kitsprimair en CKC Beatrix Opvang worden elk een apart, afgesloten, plein gerealiseerd dat voldoet aan de eisen voor kinderopvang.

Het speelplein heeft de volgende eigenschappen:

- De speelplaats is extra groen en uitdagend. Dit houdt in dat er ruimte is om te spelen en de natuur te beleven. Het natuurlijke karakter kan bijvoorbeeld bestaan uit speelbos, wilgentunnels of een heuvelandschap;
- De inrichting van de speelplaats nodigt kinderen uit om te bewegen. Dat kan bijvoorbeeld worden vormgegeven door een racebaan of een voetbalkooi;
- Er zijn hang- en kletsplekken met bankjes of andere zitplekken;
- De pleinen zijn voldoende beschaduwd;
- De speelplaats is openbaar toegankelijk voor kinderen uit de buurt. Zij kunnen de speelplaats gebruiken na gebruik door BSO en in de weekenden.

Fietsenstalling medewerkers

Voor medewerkers is er een aparte (afsluitbare) fietsenstalling aanwezig. Deze fietsenstalling biedt ruimte aan 30 fietsparkeerplaatsen. Het exacte benodigde aantal fietsparkeerplaatsen voor medewerkers dient in de ontwerpfase met de gebruikers te worden afgestemd.

Fietsenstalling kinderen

Fietsparkeren wordt op het schoolplein georganiseerd. De fietsenstallingen zijn zo goed mogelijk afgeschermd van de speelpleinen en zodanig gepositioneerd dat er weinig beslag wordt gelegd op de buitenruimte. Deze fietsenstallingen bieden in totaal ruimte aan ca. 315 fietsparkeerplaatsen (rekening houdend met 60% van de kinderen). Het exacte benodigde aantal fietsparkeerplaatsen voor kinderen dient in de ontwerpfase met de gebruikers te worden afgestemd. Vanaf de plek voor het stallen van fietsen is er een directe route naar een entree van het gebouw.

Naast fietsgebruik komen er ook veel kinderen met de step, hiervoor moet ook een oplossing worden gevonden.

Berging afvalcontainers

Ten behoeve van afvalcontainers is er een duidelijke afgeschermdde opstelplaats aanwezig nabij de straatzijde.

Buitenbergingen

Ten behoeve van buitenspeelgoed is er per gebruiker een afsluitbare, drempelloze buitenberging aanwezig. Deze berging bevindt zich in de buurt van de speelplaats.

5.5 RUIMTELIJK PROGRAMMA

Het ruimtelijk programma benoemt het gewenste functioneel nuttig vloeroppervlak (NVO) per functie. Er geldt een toeslag voor verkeers- en technische ruimtes, constructieoppervlak en vormgeving (indelingsverlies) om te komen tot het bruto vloeroppervlak (BVO). De bruto-netto factor voor het nieuwe gebouw is ingeschat op 1,30 (dat wil zeggen een toeslag van 30%).

Het ruimtelijk programma is weergegeven in een ruimtestaat, zie bijlage 1.

BIJLAGEN

Bijlage 1	CONCEPT Ruimtestaat IKC's Stroomdal 05-02-2024
Bijlage 2	Technisch PvE (volgt)
Bijlage 3	-
Bijlage 4	-

Locatie Utrecht

Hondiuslaan 46
3528 AB Utrecht
088 – 0 215 330

Locatie Assen

Vaart N.Z. 50
9401 GN Assen
088 – 0 215 340

RYSE
—

Adviseurs in vastgoed
strategie | ontwikkeling | realisatie

Sinds de IKC studiedag op 24 september 2025 is er in opvang en onderwijs naar eigen inzicht geëxperimenteerd met de aangedragen ideeën en uitgangspunten. Waar wenselijk zijn (in overleg) materialen aangeschaft. Hieronder de ervaringen tot nu toe en de wensen voor het vervolgtraject.

In het rood de opmerkingen specifiek vanuit de Kleuters (peuters zaten niet bij deze evaluatie).

In het blauw specifiek vanuit groep 3 t/m 5

In het groen specifiek 6 t/m 8

Algemeen geldend in het zwart

Wat doen we al? En hoe organiseren we dat?

Bewegen met behulp van:

- Kringspelletjes
- Muziek
- 5 minutentussendoortjes
- Rijm-run
- Coöperatieve werkvormen
- Motolab (kleuters, peuters en kdv)
- Geëxperimenteerd met tijden/lesrooster (met name pauzes en eetmomenten)
- Banken in het lokaal in plaats van stoelen (kleuters) maar weer mee gestopt. Kinderen mogen wel op de grond zitten tijdens bijvoorbeeld kringactiviteit
- Pleinspellen
- Sta werkplekken gaan goed, maar wordt soms ook te gezellig
- Roosteraanpassing: gym-eten-les-buiten
- Fidget-toys (middenbouw)
- Lezen op andere plekken
- Bewegen tijdens het leren (loopspellen, stop op muziek)

Hoe ervaren de kinderen dat?

- Positief/enthousiast
- Vooral bij jongere kinderen daarna betere concentratie
- Eerder eetmoment wordt fijn gevonden
- Ze vinden het fijn om geregeld even te bewegen

Hoe ervaar ik dat? Parels en Puzzels?

Parels:

- Fijn om iedereen betrokken te zien
- Zelf ook weer frisser om door te gaan
- Bewust van de vraag: Kan ik het bewegend doen?

Puzzels:

- Tijdsdruk op het programma neemt toe
- Kinderen kunnen de vrijheid nog niet altijd aan
- Hoe betrek je kinderen die niet meedoen/ongemakkelijk zijn, beweging niet willen
- Kinderen zijn ook snel weer uitgekeken
- Schakelen van bewegen naar rust is soms lastig (hoe pak ik ze weer terug)
- Bewustwording rooster: wanneer doe ik welke les.

Wat wil je nog meer?

- Kijken bij anderen
- Materialen
- Activiteiten voor de fijne motoriek in hoeken
- Meer concreet materiaal
- Kleed op de grond voor instructie
- Een opbouw van peuters naar kleuters naar groep 3 t/m 8
- Sta tafels op groep 3 hoogte

Waar haal je je informatie/inspiratie vandaan?

- Internet (kwaliteit van de ideeën is lastig in te schatten)
 - [DoeVrijdag - Bewegend leren](#)
- Uitwisseling met collega's
- Deze scholing
- **Peuteropvang**

Wanneer is de volgende studiedag geslaagd?

- Graag een uitwerking van een gehele dynamische schooldag zien
- Meer handvatten om dit verantwoord in mijn hele programma te integreren
- Meer tips & trics om het lekker te laten lopen

Waar heb jij behoefte aan?

- Ervaringen en ideeën delen met collega's. Bijvoorbeeld: een ideeën muur maken.
- Concrete ideeën van websites of boeken
- **Inzicht in activiteiten en materialen voor de vakgebieden rekenen, taal, w.o., enz**
- **Bewegen om te leren voor groep 3**

Burgerschap: leerlijn democratie

De leerlijn Burgerschap in het onderwijs richt zich op het ontwikkelen van de sociale en maatschappelijke vaardigheden van leerlingen, met als doel dat ze actief, verantwoord en betrokken kunnen deelnemen aan de samenleving. De leerlijn democratie binnen het vak Burgerschap is een belangrijk onderdeel en focust op het bevorderen van democratisch gedrag, waarden en kennis van het politieke systeem.

In het basisonderwijs wordt dit vaak op een speelse en toegankelijke manier aangeboden. Hier is een overzicht van hoe democratie en burgerschap zich door de groepen heen kunnen ontwikkelen:

Groep 1 en 2:

- **Basisbegrippen democratie:** Kinderen leren over basisbegrippen zoals 'regels', 'wetten', 'beslissingen maken' en 'samenwerken'.
- **Groepsdynamica:** Ze leren hoe ze met elkaar kunnen overleggen en samen een keuze maken, bijvoorbeeld bij een spel of activiteit.
- **Verantwoordelijkheid:** Ze leren wat het betekent om verantwoordelijk te zijn voor je eigen gedrag en voor anderen.

Groep 3 en 4:

- **Keuzes maken:** Kinderen leren keuzes maken en leren dat er vaak meerdere manieren zijn om een probleem op te lossen.
- **Gelijke rechten:** Het idee van gelijkheid en gelijke kansen komt aan bod, bijvoorbeeld door te praten over verschillende rechten voor kinderen.
- **Regels en afspraken:** In de klas worden afspraken gemaakt over hoe met elkaar om te gaan en wat democratische principes zoals rechtvaardigheid betekenen.

Groep 5 en 6:

- **Beslissingen nemen:** Kinderen worden betrokken bij het nemen van beslissingen binnen de klas. Ze leren dat keuzes gevolgen hebben voor anderen.
- **Politieke structuren:** Er is ruimte om basiskennis op te doen over hoe een gemeente, land of school functioneert, bijvoorbeeld door het uitleggen van het kiesrecht of de rol van een burgemeester.
- **Mening geven:** Leerlingen worden gestimuleerd om hun mening te uiten en te luisteren naar anderen.

Groep 7 en 8:

- **Kritisch denken:** Kinderen leren kritisch nadenken over maatschappelijke vraagstukken en het belang van verschillende meningen in een democratie.
- **De rol van de burger:** De leerlingen leren meer over hun rol als burger in een democratische samenleving, met bijvoorbeeld aandacht voor stemmen, rechten en plichten.
- **Samenleving en invloed:** Er wordt aandacht besteed aan de invloed van media, politiek en andere maatschappelijke onderwerpen.

Lesmateriaal en werkvormen:

- **Klasvergaderingen:** Bij veel scholen worden klasvergaderingen georganiseerd, waarin kinderen leren om samen beslissingen te maken en hun mening te geven.
- **Oefeningen in besluitvorming:** Kinderen oefenen met het nemen van gezamenlijke besluiten, bijvoorbeeld over de inrichting van de klas of de organisatie van een activiteit.
- **Simulaties:** In de hogere groepen kunnen kinderen deelnemen aan simulaties van verkiezingen of andere democratische processen.

De leerlijn burgerschap wordt vaak ondersteund door lesmateriaal en praktische activiteiten, maar de focus verschuift wel naarmate kinderen ouder worden, van praktische vaardigheden naar meer abstracte en politieke begrippen. Het is belangrijk dat kinderen niet alleen kennis opdoen, maar ook vaardigheden ontwikkelen zoals samenwerken, debatteren en kritisch nadenken over maatschappelijke vraagstukken.

Kwink is een methode die vaak wordt gebruikt in het basisonderwijs om sociaal-emotionele vaardigheden te ontwikkelen. Het richt zich op het versterken van de sociale interacties tussen kinderen en helpt hen omgaan met gevoelens, gedrag, vriendschappen en conflicten. Het sluit heel goed aan bij de leerlijn **burgerschap** en **democratie**, aangezien Kwink ook veel nadruk legt op waarden als respect, samenwerken, verantwoordelijkheid nemen en het ontwikkelen van een positief sociaal klimaat.

Verband tussen Kwink en de leerlijn Burgerschap/Democratie

1. Samenwerken en communiceren:

- Kwink stimuleert kinderen om effectief met anderen te communiceren en samen te werken, wat een fundamenteel aspect is van democratisch gedrag. In de leerlijn burgerschap leren kinderen in verschillende groepen hoe ze samen beslissingen kunnen nemen en met respect naar elkaar luisteren. Kwink biedt concrete handvatten om deze vaardigheden dagelijks in de klas te oefenen.

2. Respect en verantwoordelijkheid:

- Kwink legt veel nadruk op het belang van respect voor anderen en het nemen van verantwoordelijkheid voor je eigen gedrag. Dit komt overeen met democratische waarden zoals gelijkheid, vrijheid van meningsuiting en het belang van respectvolle interacties in een samenleving. Kinderen leren ook wat het betekent om verantwoordelijkheid te dragen, niet alleen voor zichzelf maar ook voor anderen in de gemeenschap (bijvoorbeeld op school).

3. Conflictoplossing:

- In Kwink wordt actief gewerkt aan het oplossen van conflicten op een eerlijke en respectvolle manier. Dit sluit aan bij democratische principes zoals het omgaan met meningsverschillen op een vreedzame en constructieve manier. Het leren van conflictbemiddeling en het zoeken naar gezamenlijke oplossingen speelt een belangrijke rol in zowel het burgerschapsonderwijs als in de manier waarop democratische processen functioneren.

4. Kritisch denken en discussiëren:

- Kwink biedt ook oefeningen waarbij kinderen leren hun eigen gevoelens en meningen te herkennen en te delen, maar ook naar die van anderen te luisteren. Dit bevordert het kritisch denken en het ontwikkelen van een eigen mening, een belangrijk aspect van burgerschap en democratie, vooral in de hogere groepen.

5. **Groepsvorming en solidariteit:**

- De focus op groepsvorming en solidariteit in Kwink helpt kinderen te begrijpen hoe ze deel uitmaken van een grotere gemeenschap (zoals hun klas of de school) en dat zij invloed kunnen uitoefenen op hoe de groep functioneert. Dit komt overeen met het doel van burgerschapsonderwijs: kinderen leren dat zij als individu een rol spelen in het grotere geheel en dat zij samen verantwoordelijk zijn voor de dynamiek en het welzijn van de groep.

Conclusie:

Kwink biedt een praktische en gestructureerde manier om de kernwaarden van burgerschap en democratie in de klas te integreren. Het versterkt de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke vaardigheden bij kinderen, zodat ze niet alleen leren hoe ze respectvol met elkaar omgaan, maar ook hoe ze actief en verantwoord kunnen deelnemen aan de samenleving.

Dit maakt de methode een waardevolle aanvulling op de leerlijn burgerschap en democratie in het basisonderwijs, omdat het kinderen niet alleen kennis bijbrengt, maar ze ook actief betreft in het oefenen van deze vaardigheden.